

Milli Eğitim Bakanlığı Taşra Teşkilatı Yöneticileri: Milli Eğitim Müdürleri Üzerine Nitel Bir Çalışma

Bilgen KIRAL¹

Öz

Araştırma milli eğitim müdürlerinin kim olduğunu, görevlerini, rollerini, nasıl olmaları gerektiğini öğretmen adaylarının bakış açısına göre tespit etmek amacıyla yapılmıştır. Yapılan araştırma nitel araştırma olup; fenomenoloji deseninde yürütölmüştür. Araştırma bir devlet üniversitesinin eğitim fakölteesinde, 2019-2020 akademik yılı ikinci döneminde araştırmaya katılmaya gönöllü 106 öğrenci ile yürütölmüştür. Katılımcılar, ölçüt örnekleme yöntemine göre seçilen, 4. sınıfta öğrenim gören farklı branşlardaki öğrencilerdir. Araştırma kapsamında öncelikle ilgili fakölteden resmi izin ve etik kurul izni alınarak araştırmaya başlanmıştır. Araştırmada milli eğitim müdürlerinin yöneticilik görevi üstlenen kişi olduğu en çok tekrarlanan kategoridir. Öğrencilere milli eğitim müdürünün nasıl olduğu sorulduğuunda diksiyonu iyi, takım elbiseli, resmi, soğuk görünüşlü olduğuna ilişkin cevaplar verilmiştir. Öğrencilere milli eğitim müdürlerinin hangi özelliklere sahip olması gerektiği sorulduğuunda ise öğrencilerin verdikleri cevaplar doğrultusunda dört temel kategori oluşturulmuştur. Bunlar; eğitimsel, kişilik, iletişimsel ve etik özellikleridir. Milli eğitim müdürlerinin lisansüstü düzeyde (yüksek lisans ve doktora) eğitimi olması gerektiği en fazla olması istenen özelliktir. Kişilik bakımından örnek olmaları gerektiği, yeniliğe, değişime açık olmaları gerektiği de ayrıca vurgulanmıştır. Bunların dışında milli eğitim müdürlerinin siyaset yapmamaları, adaletli olmaları gerektiği de ifade edilmiştir. Ayrıca düzgün ve etkili konuşma en çok tekrarlanan ifadelerdendir. Milli eğitim müdürlerinin hangi rollerinin olduğu sorulduğuunda ise yönetici, anne-baba, öğretmen, denetleyici gibi rolleri olduğu ifade edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Milli eğitim müdürü, Görev, Sorumluluk, Rol, Özellik

Provincial Organization Administrators of the Ministry of National Education: A Qualitative Study on Directors of National Education

Abstract

The research was carried out to determine according to the candidate teachers' opinions who the superintendents of national education, their duties, roles, and how they should be. The research conducted as a qualitative research, and phenomenology design. The research was carried out with 106 students who volunteered to participate in the research in the education faculty of a public university in the second semester of the 2019-2020 academic year. Participants are in the 4th grade students in different branches that are selected according to the criterion sampling method. Within the scope of the research, the research has been started by obtaining official permission and ethics committee permission from the related faculty. It is the most repeated category in the research where the superintendents of the national education are the people who assume the management duties. When the students were asked how the head of the education they saw, they were given answers regarding that they had good speaking, suits, formal and cool looks. When asked about the characteristics of the superintendents, four basic categories were created in line with the answers given by the students. They are educational, personality, communicative and ethical characteristics. It is the most desired characteristics that superintendents should be trained at postgraduate level (master and PhD). It was also emphasized that they should be model in terms of personality, open to innovation and change. Apart from these, it was also stated that the superintendents of national education should not do politics in their speech and that they should be fair. In addition, kind and effective speech is one of the most repeated expressions. When asked which roles of superintendents are, it is stated that they have roles such as manager, parent, teacher, supervisor.

Key Words: Superintendent of national education, Duty, Responsibility, Role, Characteristic

Atıf İin / Please Cite As:

Kıral, B. (2021). Milli Eğitim Bakanlığı taşra teşkilatı yöneticileri: Milli eğitim müdürleri üzerine nitel bir çalışma. *Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 10(1), 98-122.

Geliş Tarihi / Received Date: 15.07.2020

Kabul Tarihi / Accepted Date: 05.11.2020

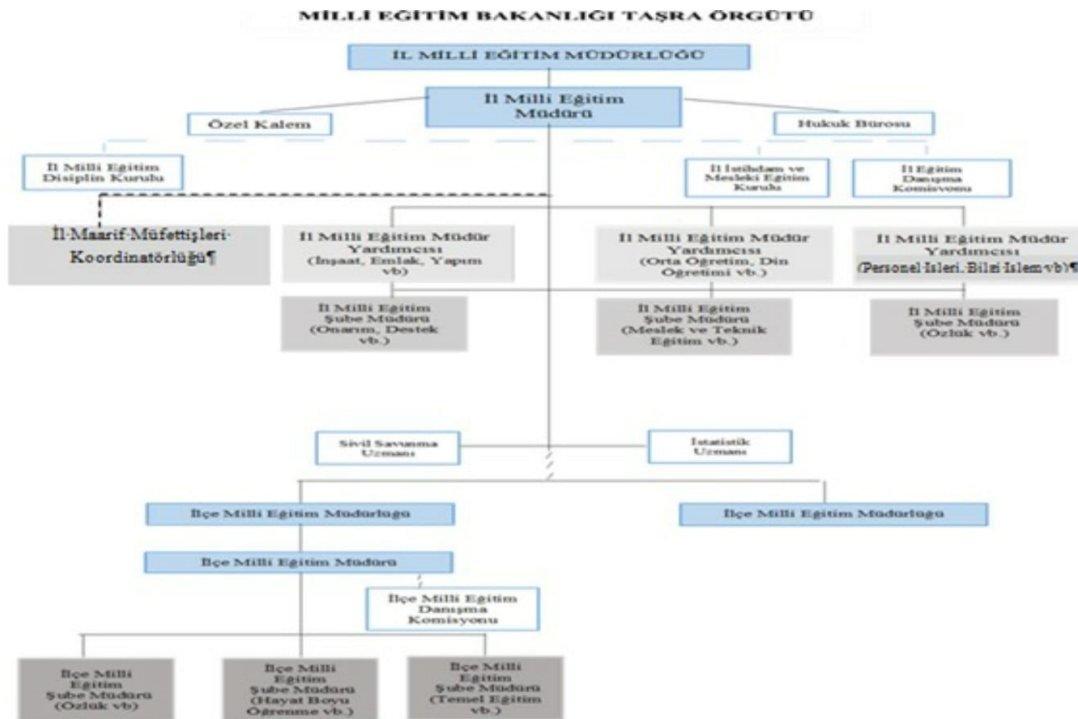
¹ Doç. Dr. - Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Eğitim Fakölteisi, bilgen.kiral@adu.edu.tr

 ORCID: 0000-0001-5352-8552

Giriş

Eğitim sistemlerinin şekillenmesinde rol oynayan en önemli yapı taşları öncelikle karar vericiler, ardından uygulayıcılardır. Karar vericilerin aldığı kararlar, uygulayıcılar tarafından hayata geçirilmektedir. Hem karar vericiler hem de uygulayıcılar arasında yönetim kademeleri ve hiyerarşik bir yapılanma mevcuttur. Bunun sebebi Türk eğitim sisteminin merkezi bir yönetim yapısına sahip olmasıdır. Merkezdeki yönetim Milli Eğitim Bakanlığı (MEB) adını almaktadır. Eğitimle ilgili kararların alındığı, politikaların belirlendiği MEB merkez, taşra ve yurt dışı teşkilatı olarak üçe ayrılmaktadır. Bu teşkilatta merkez teşkilatı kararları alırken; taşra ve yurtdışı teşkilatının uygulayıcı konumunda olduğu bilinmektedir. Özellikle taşra teşkilatı bu yapının en önemli parçasıdır. Taşra teşkilatı il ve ilçe milli eğitim müdürlükleri ile okullar ve ilgili kurumlardan oluşmaktadır. Milli Eğitim Bakanlığı taşra teşkilatının temelleri 22.03.1926 tarih ve 789 sayılı Maarif Teşkilatına Dair Kanun'un 20. maddesi ile atılmıştır. İlgili maddede "Türkiye maarif teşkilatı itibar ile mntakalara ayrılmıştır. Bir veya bir kaç vilâyetten teşkekül eden her mntkada bir maarif emini bulunur. Her vilâyette ayrıca bir maarif müdürü veya memuru dabi vardır." ifadeleri yer almaktadır. Buradan anlaşılan o ki Türkiye Cumhuriyeti'nin kurulmasının ardından Milli Eğitim Bakanlığı'nda bir yapılanmaya gidildiği, bununla birlikte il ve ilçe milli eğitim müdürlüklerinin resmi olarak kurulmasının da bu kanunla şekillendiği söylenebilir.

Zaman içerisinde taşra teşkilatının yapısında çeşitli değişimler yapılmıştır. Bugünkü yapılanmanın temelleri ise 14.09.2011 tarihli 652 sayılı Milli Eğitim Bakanlığı'nın Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname (KHK) ile atılmıştır. İlgili KHK'nin 3. maddesi ile bakanlığın merkez, taşra ve yurtdışı teşkilatı olarak ayrıldığı belirtilmektedir. 30. madde ise taşra teşkilatı ile ilgilidir. Milli Eğitim Bakanlığı teşkilat yapısı ile ilgili en son düzenlemeler ise 2018 yılında çıkarılan Cumhurbaşkanlığı 1 nolu Kararnamesi (CK) ile yapılmıştır. Bu kararnamenin 302. maddesi MEB'in merkez, taşra ve yurtdışı teşkilatı olarak ayrıldığını; 327. maddesi ise doğrudan taşra teşkilatının yapılanmasını ilgilendirmektedir. Bu maddeye göre bakanlığın, taşra teşkilatı kurmaya yetkili olduğu; her ilde ve ilçede bir milli eğitim müdürlüğü kurulacağı; ilçe milli eğitim müdürlüklerinin görev ve hizmetlerini yerine getirirken il milli eğitim müdürlüklerine karşı da sorumlu olacağı belirtilmektedir. Ayrıca il ve ilçelerin sosyal ve ekonomik gelişme durumları, nüfusları ve öğrenci sayıları göz önünde bulundurularak, bu müdürlüklerin farklı tip ve statülerde kurulabileceği, bunlara farklı yetkiler verilebileceği; iş durumuna ve ihtiyaca göre milli eğitim müdürlüklerine bağlı olarak ayrı il ve ilçe birimlerinin de kurulabileceği ifade edilmektedir (CK 1, 2018, 327. Md.). Taşra teşkilatının günümüze ait yapılanması aşağıda Şekil 1'de verilmiştir.

Şekil 1. Milli Eğitim Bakanlığı Taşra Teşkilatı (Kaynak: E. Kırıl'dan (2019) alınmıştır)

Şekil 1’de görüldüğü gibi taşra teşkilatı il ve ilçe milli eğitim müdürlükleri ile okullar ve kurumlardan oluşmaktadır. İl milli eğitim müdürlükleri; il milli eğitim müdürü, müdür yardımcısı, şube müdürleri olarak; ilçe milli eğitim müdürlükleri ise ilçe milli eğitim müdürü ve şube müdürleri olarak yönetim kademelerine ayrılmıştır. Tüm birimler kendi üstünde yer alan yönetim kademesine ve milli eğitim müdürüne karşı sorumludur.

18 Temmuz 2020 tarih ve 31189 sayılı MEB Personelinin Görevde Yükselme, Unvan Değişikliği ve Yer Değiştirme Suretiyle Atanması Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına dair Yönetmeliğin 23. maddesinde ilçe milli eğitim müdürlüğü kadrosuna atanmak için “*yazılı veya yazılı ve sözlü sınavı kazanarak atanmış olmaları şartıyla; eğitim kurumu müdürlüğü görevinde en az dört yıl, şube müdürü kadrosunda en az iki yıl ya da bu fıkıradaki sayılan görev ve kadrolarda toplam dört yıldan az olmamak üzere asaleten görev yapmış ve öğretmenlikte adaylığı kaldırılmış olmak şartları aranır.*” denilmektedir. Bu yönetmelikle Milli Eğitim Bakanlığı merkez ve taşra teşkilatına ait yönetici kadrolarına atanacaklar hakkındaki nitelikler, esas ve usuller diğer yönetmelikler de göz önüne alınarak tekrar düzenlenmiştir. Cumhurbaşkanlığı 1 nolu Kararnamesi’nin (CK) 327. maddesinde il müdürü atamalarına ilişkin özel bir düzenlemeye yer verilmediği; sadece ilçe milli eğitim müdürlüğüne ataması için bir takım şartların getirildiği görülmektedir. Yeni düzenlemede (CK 1, 2018) şef ve şube müdürleri için görevde yükselme eğitimi alma ve bu eğitim sonunda başarılı olma şartı aranmakta; ilçe milli eğitim müdürü, il milli eğitim müdür yardımcısı, il milli eğitim müdürü ve daha üst kadrolar için ise yönetim görevinde bulunmuş olma şartı getirilmektedir. Aslında il veya ilçe milli eğitim müdürü olmak için bilinen ilk şartın devlet memuru olmak ve devlet memurlarının sahip olduğu şartlara sahip olmak olduğu söylenebilir (Kaya, 1999). Milli Eğitim Bakanlığı Yönetici Atama ve Görevde Yükselme Yönetmeliği’nin (12.10.2013/28793) bazı maddeleri “*çeşitli yönetmeliklerle değişikliğe uğramış*” olsa da yönetim kademelerinde bir değişiklik yapılmamıştır. Bu yönetmeliğe göre yönetim kademeleri aşağıdaki şekilde tespit edilmiştir. Buna göre yönetim kademeleri: *Birinci kademe şef; ikinci kademe ilçe ve il milli eğitim müdürlüğünde şube müdürü; üçüncü kademe ilçe milli eğitim müdürü, il milli eğitim müdür yardımcısı, bakanlık şube müdürü; dördüncü kademe il milli eğitim müdürü, daire başkanı (bağlı), daire başkanı (bağımsız), genel müdür yardımcısı, hukuk müşaviri, genel müdür, araştırma planlama ve koordinasyon kurulu başkanı, teftiş kurulu başkanı, Talim ve Terbiye Kurulu Başkanı, müsteşar yardımcısı* olarak ifade edilmektedir. Yönetici olarak atanacaklarda aranacak genel şartlar şunlardır: Yükseköğrenimli olmak, dört veya daha yukarı derecelerdeki kadrolara atanacaklar için 657 sayılı Kanun’un 68’inci maddesi (B) bendinde belirtilen sürelerde hizmeti bulunmak, son yıla ait sicil notu olumlu olmak kaydıyla son üç yıllık sicil notu ortalaması en az iyi olmak, dördüncü kademe yöneticilik görevlerine atanacaklarda aylıktan kesme veya maaş kesimi cezası dâhil daha ağır bir disiplin cezası almamış olmak şeklindedir. Bu sayılan hükümlerin dışında herhangi bir sınav veya benzeri bir şart aranmadığı görülmektedir.

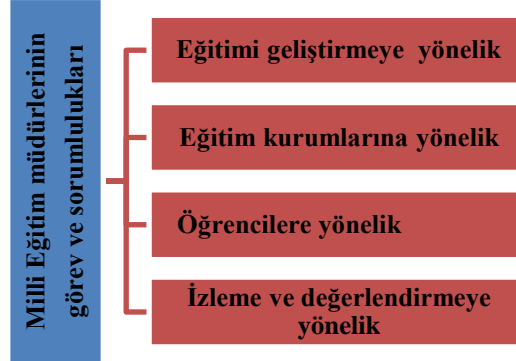
Milli Eğitim Müdürlüğünün Görev ve Sorumlulukları

İl ve ilçe milli eğitim müdürleri, Milli Eğitim Bakanlığı’nın temsilcileri olarak görev yapmaktadırlar. İl ve ilçelerdeki resmi ve özel eğitim kurumlarının işleyişini denetlemek, bunların faaliyetlerinin bakanlık tarafından oluşturulan politikalara uygunluğunu kontrol etmek ve bu kurumları bakanlığın hedefleri doğrultusunda çalışmalarını için gerekli yönlendirmeleri yapmakla görevlidirler (Kaya, 1999). Başaran (1988; 1991) milli eğitim müdürlüklerini hiyerarşik bir sistem olan bakanlığın, aracı üst sistemi olarak ifade etmekte ve kendilerine bağlı olan sistemlerin üretimlerini etkileyecek yönetsel kararlarda söz sahibi olduklarını ifade etmektedir. Cafoğlu (1996) ise milli eğitim müdürlüklerinin stratejik olarak önemli olduklarını ifade etmektedir. Şöyle ki yönetim süreçlerinin etkin kullanılması ile bakanlıktan gelen direktifler doğrultusunda il ve ilçeler için üst düzey yönetsel kararlar alınıp uygulanmaktadır. İl ve ilçe milli eğitim müdürlüklerinin görevleri eğitim kurumlarının etkili ve verimli işlemesi, toplumsal gelişmenin eğitim kurumları vasıtasıyla sağlanması olarak söylenebilir.

Yukarıdaki sayılanlardan başka MEB İl ve İlçe milli Eğitim Müdürlükleri Yönetmeliği’nde milli eğitim müdürlüğünün görevleri ile ilgili çeşitli maddeler bulunmaktadır. Milli eğitim müdürleri, “*Bakanlığın eğitim politikaları ve stratejik planlarını, mevzuat ve programlar doğrultusunda yönetmek, yönlendirmek, denetlemek ve koordine ederek etkin ve verimli bir şekilde yerine getirmek ile görevli ve sorumludurlar. Milli eğitim müdürleri, bu görevlerini il ve ilçe yöneticileri arasında yapacakları iş bölümü çerçevesinde yürütür*” (Md. 6/1) ifadesi yer almakla birlikte bu görev yıllar içerisinde yenilenen yönetmeliklerde de yer almıştır. En güncel yönetmelik olan 19 Temmuz 2020 yönetmeliğinde de bu maddede de değişiklik görülmemiştir.

Milli eğitim müdürlüğünün; temel eğitim, ortaöğretim, mesleki ve teknik eğitim, din öğretimi, özel eğitim ve rehberlik, hayat boyu öğrenme, özel öğretim kurumları, bilgi işlem ve eğitim teknolojileri, ölçme,

değerlendirme ve sınav, yükseköğretim ve yurt dışı eğitim, strateji geliştirme, insan kaynakları yönetimi, destek, inşaat ve emlak ile ilgili iş ve işlemleri milli eğitim müdürüne bağlı birimler ve bürolar vasıtasıyla yürütmek gibi görevleri vardır (2018/Md. 8). Bunlara yönelik görevleri Şekil 2'de araştırmacı tarafından oluşturulan şekilde verilmiştir.

Şekil 2. Milli Eğitim Müdürlerinin Görev ve Sorumlulukları

Şekil 2'de görüldüğü gibi milli eğitim müdürlerinin görev ve sorumlulukları dört başlık altında incelenmektedir. Bunlar; eğitimi geliştirmeye, eğitim kurumlarına, öğrencilere ve izleme ve değerlendirmeye yönelik görevler ve bunlara bağlı sorumluluklar başlıklarında toplanmaktadır (2018/Md. 9). Aşağıda milli eğitim müdürlerinin sayılan bu görevleri ve görevlerine ilişkin sorumlulukları açıklanmıştır.

Eğitimi geliştirmeye yönelik görevler: Eğitim-öğretim programlarının uygulanmasını sağlamak, ders kitapları, öğretim materyalleri ve eğitim araç-gereçlerine ilişkin işlemleri yürütmek, fırsat eşitliğini sağlamak, eğitime erişimi teşvik edecek ve artıracak çalışmalar yapmak, eğitim hizmetlerinin yürütülmesinde verimliliği sağlamak, eğitime ilişkin projeler geliştirmek, uygulamak ve sonuçlarından yararlanmak, kamu ve özel sektör eğitim paydaşlarıyla işbirliği içinde gerekli iş ve işlemleri yürütmek, eğitim hizmetlerinin geliştirilmesini sağlamak olarak sayılabilir (2018/Md.9).

Eğitim kurumlarına yönelik görevler: Eğitim ortamlarının fiziki imkânlarını geliştirmek, resmi eğitim kurumlarının açılması, kapatılması ve dönüştürülmesi işlemlerini yürütmek, öğrencilere barınma hizmeti sunulan eğitim kurumlarında bu hizmeti yürütmek, eğitim kurumları arasında işbirliğini sağlamak, eğitim kurumlarının idari kapasite ve yönetim kalitesinin geliştirilmesini sağlamak, eğitim kurumları arasındaki kalite ve sayısal farklılıkları giderecek tedbirler almak, kutlama veya anma gün ve haftalarının programlarını hazırlamak, uygulamak olarak sayılabilir. (2018/Md.9)

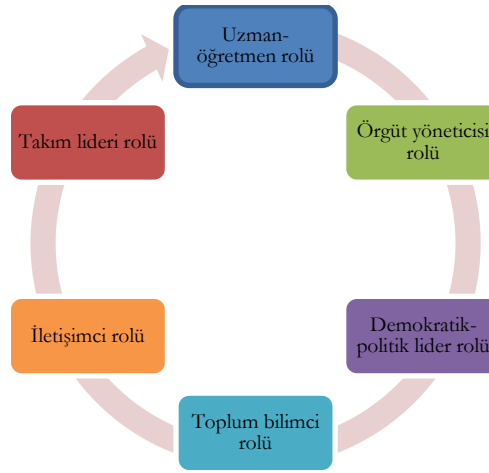
Öğrencilere yönelik görevler: Rehberlik ve yöneltme/yönlendirme çalışmalarını planlamak, yürütülmesini sağlamak, öğrencilerin kayıt-kabul, nakil, kontenjan, ödül, disiplin ve başarı değerlendirme iş ve işlemlerinin yürütülmesini sağlamak, öğrencilerin yatılılık ve burslulukla ilgili işlemlerini yürütmek, öğrencilerin ulusal ve uluslararası sosyal, kültürel, sportif ve izcilik etkinliklerine ilişkin iş ve işlemlerini yürütmek, öğrencilerin okul başarısını artıracak çalışmalar yapmak, yaptırmak, öğrencilerin eğitim sistemi dışında bırakılmamasını sağlayacak tedbirleri almak, yurtdışında eğitim alan öğrencilerle ilgili iş ve işlemleri yürütmek, öğrencilerin okul dışı etkinliklerine ilişkin çalışmalar yapmak, yaptırmak, sporcu öğrencilere yönelik hizmetleri planlamak, yürütülmesini sağlamak, okul sağlık hizmetlerinin yürütülmesini sağlamak, eğitim, danışmanlık hizmetlerinin yazışma ve koordinesinin yürütülmesini sağlamak olarak sayılabilir (2018/Md.9).

İzleme ve değerlendirmeye yönelik görevler: Eğitim kurumu yöneticilerinin performanslarını izlemek ve değerlendirmek, eğitim öğretim programlarının uygulanmasını izlemek ve değerlendirmek, öğretim materyallerinin kullanımını izlemek ve değerlendirmek, öğretmen yeterliliklerini izlemek ve değerlendirmek olarak sayılabilir (2018/Md.9).

Milli eğitim müdürleri görevlerini ve görevlerine ilişkin sorumluluklarını yerine getirirken Milli Eğitim Bakanlığı tarafından oluşturulan yasal metinler ve politikalar doğrultusunda karar almakta, yapılan faaliyetleri planlamakta, örgütlemekte, eşgüdümlemekte, etkileme yollarını ve iletişim kanallarını etkin kullanmakta, sonunda da yapılan faaliyetleri denetlemekte ve değerlendirmekte oldukları söylenebilir. Amaç var olan sistemin devamını en iyi şekilde sağlamanın yanında, gelişim için gerekli adımları atmaktır. Bu sebeple de görevlerinin yanı sıra bir takım roller de oynamak durumundadırlar.

Milli Eğitim Müdürlerinin Rollerini

Milli eğitim müdürleri, sorumlu oldukları bölgedeki akademik başarının artırılması için, yukardan aşağıya çeşitli stratejiler uygulayarak, okullara ve kurumlara çeşitli baskılar yapmaktadırlar (Kowalski, 2005, ss. 107-111). Bu sebeple de çeşitli roller üstlenmektedirler. Milli eğitim müdürlerinin rollerini Callahan (1966, ss. 143-210) uzman-öğretmen, örgüt yöneticisi, demokratik lider ve toplum bilimci rolü olarak dörde ayırmıştır. Beşinci rol ise Kowalski (2005) tarafından tanımlanmıştır. Bu beşinci rol, iletişimci rolüdür. Callahan'a (1966) göre milli müdürleri 1850'li yıllardan 1900'lü yıllara kadar uzman-öğretmen; 1900'lü yıllardan 1930'lu yıllara kadar örgüt yöneticisi, 1930'dan 1950'lere kadar demokratik lider, 1950'lerden 1970'lere kadar toplum bilimci, 1970'lerden günümüze kadar ise iletişimci rolünü üstlenmişlerdir (Kowalski, 2005, ss. 101-117). Bunlara ilaveten son rol olarak takım liderliği rolü de çeşitli araştırmacılar (Capella, 1987; Millar ve Rogers, 1976; Reitz, 1987 gibi) tarafından kullanılmaktadır. Her bir rolün özellikleri ayrı ayrı tarif edilmesine ve ilgili yıllarda baskın rol olarak algılanmış olmasına rağmen, milli eğitim müdürleri bugün genellikle iki veya daha fazla rolü aynı anda uygulayabilmektedirler (Björk Kowalski, ve Browne-Ferrigno, 2014). Adı geçen sınıflamalarda yer alan tüm roller araştırmacı tarafından oluşturulmuş olan Şekil 3'te verilmiştir.

Şekil 3. Milli Eğitim Müdürlerinin Rollerini

Şekil 3'te de görüldüğü gibi milli eğitim müdürlerinin alan yazında altı temel rolü bulunmaktadır. Bunlar uzman öğretmen, örgüt yöneticisi, demokratik-politik lider, toplum bilimci, iletişimci ve takım lideri rolüdür. Milli eğitim müdürleri geçmişte belli rolleri üstlenmiş olsalar bile günümüzde bu rollerin bir kaçını veya tümünü birlikte üstlenebilmektedirler. Bu sebeple bunlar aslında bir bütün oluşturmaktadır denilebilir. Milli eğitim müdürleri ile ilgili sayılan rollere ilişkin çalışmalar özellikle yabancı alan yazında ve yabancı araştırmacılar (Björk vd., 2014; Callahan, 1966; Capella, 1987; Kowalski, 2005; Millar ve Rogers, 1976; Reitz, 1987 gibi) tarafından yapılmıştır. Türkçe alan yazında ve Türk araştırmacılar tarafından milli eğitim müdürlerinin rollerine ilişkin özel olarak yapılmış bir çalışmaya henüz rastlanılmamış olup; verilen bilgiler yabancı alan yazına bağlı kalınarak aşağıda açıklanmıştır.

Uzman-öğretmen rolü (Teacher-scholar role): 20. yüzyıldan önce milli eğitim müdürleri uzman öğretmen olarak hizmet vermişler; ancak 20. yüzyılın başlarında çalışmaları zorunlu devlet müfredatının ve öğretmenlerin denetimi üzerine yoğunlaşmıştır. İlerleyen yıllarda bu rolleri artan ihtiyaçlar, kapasitenin değişmesi, demografik değişimler, artan sanayileşme, kentleşme ve göç sebebiyle bir takım değişimlere uğramıştır. Burada çocukların var olan bu yeni kültüre uyum sağlamaları için rollerinde bir takım yenileşmeler yapmak zorunda kalmışlardır. Bu noktada, öğretimsel gelişme ve uzman-öğretmen rollerini diğer eğitimcilerden farklı bir şekilde yürürlüğe koymalarına rağmen, milli eğitim müdürleri istikrarlı çalışmanın önemini her fırsatta vurgulamışlardır (Callahan, 1962, ss. 188-196). Bu bağlamda öğretim liderleri olarak vizyoner liderlik sağlamak, öğretmenlerin ve öğrencilerin beklentilerini yerine getirmek, uzun vadeli planlama ve bütçeleme yapmak, personelin performansını değerlendirmek ve bölge genelindeki iyileştirmeler üzerinde yoğunlaşmak ve öğrencinin akademik başarısını artırmak yönünde rolleri olmuştur (Kowalski ve Björk, 2005, ss. 73-96). Kısacası milli eğitim müdürlerinin bu rolü; eğitimle ilgili her bilgiye hâkim, hem öğrenen hem öğreten kişi olarak ifade edilebilir.

Örgüt yöneticisi rolü (Organizational-manager role): 1800'lerin sonlarında, okul-bölge kurullarının, büyük ve karmaşık eğitim örgütlerinin yönetimi konusundaki endişeleri artmıştır. Çünkü varolan yöneticilerin bilgi

ve becerilerini yönetme konusunda yeterli olmadığı inancı oluşmuştur (Callahan, 1962, ss. 188-196). Cuban (1976) çeşitli araştırma ve incelemelerde bulunmuş, bunun sonucunda milli eğitim müdürü ve okul müdürlerinin rollerinin değişmesi gerektiği sonucuna varmış, bu da eğitim camiasında tartışılan bir konu haline gelmiştir (Kowalski, 1999, ss. 319-322). Franklin Bobbitt, Ellwood Cubberly ve George Sprayer gibi önde gelen eğitim araştırmacıları, milli eğitim müdürlerinin ve diğer eğitim liderlerinin bir takım iş ve yönetim ilkelerini benimsemesi ve rollerinin değişmesi gerektiği görüşünü desteklemişlerdir (Cronin, 1973, ss. 20-25). Diğer araştırmacılar (George Counts gibi), örgütsel yönetim uygulamalarını dikkate aldığı için (Björk ve Gurley, 2005), okullarla ve kurumsal yönetim kurulu yetkilileri ile aralarında uyumsuzluklar meydana gelmiştir. Bu araştırmacı ve ekibinin görüşleri halkın temel değerleriyle de çelişmiş (Van Til, 1971, ss. 9-17); buna rağmen, okul kurulları örgütsel yönetim modellerini benimsemiş (Browne-Ferrigno ve Glass, 2005) ve milli eğitim müdürlerinin günlük yönetimde ele almaları gereken sorumlulukları buna göre şekillendirmiştir (rneğin bütçeleme ve personel denetimi, örgüt yönetimi, halkla ilişkiler gibi). Her ne kadar bunlar milli eğitim müdürlerinin yönetim rolü çalışmalarının temel bir yönü ise (Kowalski ve Glass, 2002) de ğretim lideri olarak rollerinin güncellenmesi gerektiği de savunulmuştur (Kowalski vd., 2011, s. 17-24). Kısacası milli eğitim müdürlerinin bu rolü hem bizzat yönettikleri örgütün, hem de eğitim kurumu olan okulların müdürleri ile birlikte örgüt yöneticisi konumunda olmaları şeklinde ifade edilebilir.

Demokratik-politik lider rolü (Democratic-political leader role): Milli eğitim müdürlerinin çalışmalarının ayrılmaz bir parçası devlet işlerinin devam ettirilmesidir. Siyasi karar alma süreçleri ve bölge düzeyinde uygulamalar da rollerinin bir parçasıdır (Björk ve Lindle, 2001). Bu çabaların niteliği ve kapsamı, eğitim için kamu desteğinin alınması, yeterli bütçe ödenekleri için devlet yasama organlarına lobi yapılması, okul kurullarıyla etkileşime girilmesi, bütçe grubu taleplerine cevap verilmesi, tartışmalı kamu politikasının sözcüsü olarak hizmet vermeyi içermektedir. Örgütsel sorunları çözmek ve personelin yer değişim girişimleri de buna dâhil edilebilir (Björk, Kowalski ve Browne-Ferrigno, 2014, s. 17-38).

Milli eğitim müdürleri, çıkar grubu siyasetindeki artışın, siyasi baskıların ve bunların üzerlerindeki yansımalarının kendilerini farklı şekillerde nasıl etkilediğinin bilincinde olarak çalışmalarını yürütmektedirler (Kowalski vd., 2011, s. 17-24). Küçük veya kırsal alanda hizmet veren yöneticiler bu siyasi etkilerin bir sonucu olarak "*grupları kaynaştırmak, yaşam boyu hizmet vermek ve yapılanlarda yaygınlik sağlamak*" gibi görevleri üstlenmişlerdir (Lambkin, 2006, s. 19). Bunlar, karar alma süreçlerini etkilemekte ve onların kişisel, politik ve stratejik davranmalarını gerektirebilmektedir (Glass, Björk ve Brunner, 2000, s. 40). Siyasi rollerini yürürlüğe koymalarına rağmen, genellikle bölge büyüklüğüne göre siyasi rollerin mahiyeti değişebilmektedir (Kowalski vd., 2011, s. 17-24). Milli eğitim müdürleri; topluluğun çoğunluğunun katılımını ve kamuoyunu dinlemeyi, demokratik bir toplumun anahtar rolü olarak görmektedirler (Kirst ve Wirt, 2009). Yöneticilerin çoğunluğu okul yönetim kurulu üyeleriyle (mikro politika) ilişkilerini, karşılaştıkları en önemli zorluklardan biri olarak görmektedirler (Kowalski vd., 2011; Björk ve Gurley, 2005). Milli eğitim müdürlerinin yerel düzeyde sistematik gelişimi sağlamak için çeşitli paydaşlarla birlikte çalışmaları, siyasi etkiye sahip olmaları, yöneticiler için olduğu kadar toplumun refahı için de önemlidir (Levin, 1999). Milli eğitim müdürlerinin bu rolü demokratik davranışlar sergileyerek yönettikleri eğitim örgütlerinin iyiliği için tüm politik örgütlerle olumlu ilişki içerisine girmeleri şeklinde söylenebilir.

Toplum bilimci rolü (Social-scientist role): Uygulamacı toplum bilimci olarak milli eğitim müdürleri ulusun sosyal, ekonomik ve siyasal yaşamındaki değişikliklerinde nc olmak, değişimlerin kamu okullarındaki eğitimi nasıl etkilediğini gözlemleyerek ona uygun bir bilim insanı gibi çeşitli politikalar geliştirmek gibi bir rolleri bulunmaktadır. 1961 yılında W. K. Kellogg Vakfı yaptığı araştırmalarda milli eğitim müdürlerinin, sosyal bilimlerin çoğunu içeren disiplinlerarası bir duyarlılık göstermeleri gerektiği sonucuna ulaşmıştır. Bunun için toplumda yer alan devlet okullarında stratejik değişiklikleri yapmak için milli eğitim müdürlerinin yetkili olması gerektiğini, değişiklik yapabilecek en iyi konumdaki kişilerin milli eğitim müdürleri olduğunu açıklamıştır (Callahan, 1966, s. 222).

Callahan (1966, s. 212-216) sosyal bilim araştırma bulgularının halk eğitimi üzerinde derin etkileri olduğunu gözlemleyerek, milli eğitim müdürlerinin araştırma bulguları doğrultusunda sorun çözme konusunda katı olmamaları gerektiğini ifade etmiştir. Ayrıca kamu okullarında sorun çözerken milli eğitim müdürlerinin, daha adil ve demokratik davranmaları, topluma katkıda bulunmak için olaylara geniş perspektiften bakmaları gerektiğini de ifade etmektedir. Milli eğitim müdürlerinin öğrenciler, öğretmenler ve eğitimle ilgili bilgi toplanırken araştırma yapmalı, bilgiye, veriye, kanıta ve performansa dayalı olarak davranması gerekmektedir (Goldring ve Greenfield, 2002). Toplanan veriler sonucunda okulların geliştirilmesine katkıda bulunacak, ğrenci-ğretmen, yönetici ve toplumun ihtiyaçlarını karşılayacak

bilinçli kararlar ancak araştırma sonuçlarına göre verilebilir (Starratt, 1991, s. 185-202). Veriye dayanmayan çalışmalar sosyal adaletsizliklere, kalıcı değil geçici çözümlere yol açabilir (Fusarelli ve Fusarelli, 2005, s. 187-206). O sebeple milli eğitim müdürleri öncelikle iyi bir araştırmacı, toplum bilimci, sosyal-bilim insanı olarak olaylara bakmalı, gözlemeli, veriye ve araştırmaya dayalı olarak sorunları çözümlenmeli, gelişime katkıda bulunmasının ancak bu yolla olduğu söylenebilir.

İletişimci rolü (Communicator role): Thayer (1961, s. 4) örgütlerde iletişim stillerini yukardan aşağıya, şahsi olmayan türde ve resmi, bilgi verme, emir verme, yönlendirme, değerlendirme ve etkileme amaçlı olarak yapıldığını ifade etmiştir. İlerleyen yıllarda sosyal, ekonomik ve politik değişiklikler, iletişim stillerinde de değişikliğe yol açmıştır. Aşağıdan yukarıya, çapraz vb. iletişim stilleri de gündeme gelmiştir. Bazı araştırmalar (Kowalski, 2001; Kowalski vd. 2011) yukarıdan aşağıya aşırı formal ve sert iletişim modelinin, yöneticilerin çalışanlarına yönelik negatif algılarının; çalışanların moralleri, iş tatmini ve örgüte bağlılıkları ile örgütsel verimliliklerini olumsuz etkilediği ve örgütte zararlı bir etkiye sahip olduğu sonucuna ulaşmıştır. Bu durum sadece çalışanlar için değil, okul toplumunun doğal üyeleri olan veli ve ebeveynler için de geçerlidir (Björk, Kowalski ve Browne-Ferrigno, 2014, s. 17-38).

Gönüllü olarak toplum ve ebeveynlerin okula katılımı, işbirliği düzeyinin artması ise başarıyı artırmaktadır. Bu katılım çalışmaları milli eğitim müdürlerinin desteği ve izin vermeleri sonucu meydana gelmektedir (Björk, 2001, s. 286-309). Schlechty (1997, s. 134) sosyal sistemlerin bir araya getirilme şeklinin, insanların davranışları, öğrendikleri ve öğrendiklerini nasıl öğrendikleri üzerinde bağımsız etkileri olduğunu ifade etmektedir. Eğitim paydaşlarının bir araya gelmeleri eğitim, eğitimciler, öğrenciler, öğretmenler ve yöneticiler üzerinde etkilidir. Bu sebeple milli eğitim müdürleri etkili yönetim sergilemek, hiyerarşiyi en aza indirmek, liderlik etmek, olumlu ilişki oluşturmak, açık, karşılıklı, çift yönlü ve yüz yüze iletişim modelinin okullarda kullanılmasını benimsemeyi tercih etmişlerdir (Kowalski vd., 2011, s. 4-10). Çünkü örgüt kültürü ve iletişim arasında pozitif ilişki vardır (Conrad, 1994, s. 27). Bu noktada iletişim, kültürel yatırım sağlar denilebilir.

Örgüt kültürü, yalnızca üst yönetimin bilinçli ikna edici stratejileri değil, tüm çalışanların iletişimsel eylemleri tarafından ortaya çıkar ve sürdürülürler (Kowalski, 2000, s. 5-10). Birbirleriyle iletişim kuran insanlardan ayrı olarak mevcut değildirler. Diğer bir ifadeyle örgütsel iletişim örgütsel kültürün devamını sağlamaktadır (Kowalski, Petersen ve Fusarelli, 2007, s. 16). Çünkü iletişim kültüre yol açar, kültüre neden olur ve kültürün devamını sağlar (Axley, 1996, s. 153). Değişen kültürel yapı ile birlikte milli eğitim müdürlerinin yukardan aşağıya olan iletişim yapısı yeni iletişim türlerini de beraberinde getirmiştir (Heckman, 1993, s. 263-272). Milli eğitim müdürleri etkili iletişimci olmanın çok önemli olduğunu (Glass, Björk ve Brunner, 2000) ve iş performansını artırdığını bilerek, ona uygun çalışmalarını sürdürmelidirler (Kowalski vd., 2011, s. 4-10). Kısacası örgütte etkili çalışmalar yapmak için iletişimi etkin kullanmalarının önemli olduğu ifade edilebilir.

Takım lideri rolü (Team leader role): Takım çalışmaları örgüt içerisindeki kararsızlıkları, etkisiz işleyişi, tutarsızlıkları azaltabilir (Kiral, 2015). Etkili takımlar görevleri yerine getirmek için gerekli bilgi ve beceriye sahip, örgütsel ve mesleki bağlılık ile aidiyete sahip, yetki ve sorumluluğun paylaşıldığı, özyönetime ve özdenetime sahip, şeffaf, hesap verebilir bir çalışma, birlikte ve ekip olarak iş yapabilme yetisine ve ortak hedeflere sahip; ödülleri, gücü ve başarıyı paylaşabilen, sinerji kurabilmiş kişilerden oluşmalıdır (Edmonson, 2012, s. 20-21). Çünkü örgütte yapılan takım çalışması yöneticilerin işini kolaylaştırmakta, ortak paydada birleşen kişilerden oluştuğu için çatışmaları ve çelişkileri ortadan kaldırmaya yardımcı olmaktadır (Lencioni, 2002). Takım üyeleri bilgi ve tecrübe paylaşımında bulunarak örgütü başarıya ulaştırabilirler (Wirt ve Kirst, 2001). Uzmanlardan oluşan takımlar işi iyi bir şekilde yapabilecekleri gibi, yöneticilerin zamandan tasarruf etmesini de sağlarlar (Owens ve Valesky, 2015). Takım çalışması sayesinde uzman kişilerden de istifade edilmekte, örgütlerde demokratik bir iklim hüküm sürmektedir (Sergiovanni, 2006). Takım çalışmasının önemini bilen milli eğitim müdürleri de karar süreçlerini etkin yönetmek (Hirokawa, 1990, s. 190), işlerin uzmanlarınca hızlı bir şekilde en etkili şekilde yürütmesini sağlamak için takım çalışması yaparlar ve yapmalıdırlar (Wirt ve Kirst, 2001). Littlejohn (1992) toplumda meydana gelen sosyal, ekonomik, politik değişimleri anlamak için milli eğitim müdürlerinin demokratik bir yaklaşım, tamamlayıcı iletişim ve liderlik ilkelerine uymalarını tavsiye etmektedir (Cappella, 1987; Ubben, Hughes ve Norris, 2004).

Örgüt içerisinde takımlar oluşturulabileceği gibi, aynı örgütün farklı kollarında da takımlar oluşturulmalıdır. Örneğin milli eğitim müdürünün kendi örgütü ile takım çalışması yapabileceği gibi, aynı şehirdeki farklı milli eğitim müdürlükleri ile de takım çalışmaları yapılabilir. Bunun için de milli eğitim

müdürlüklerinin iyi takım liderleri olmaları, yetkilerini ve çift yönlü iletişimi aktif kullanmaları gerekmektedir (Cappella, 1987). Milli eğitim müdürlükleri ayrıca örgütsel fayda sağlamak amacıyla simetrik değiş-tokuş sürecini de kullanabilirler (Grunig, 1989; Grunig ve Huang, 2000). Güç paylaşımı, ikna edici tutum, güven, memnuniyet ve bağlılık ortamı oluşturmak, örgütsel sürdürülebilirliği ve dönüşümü en üst seviyeye çıkarabilir. Bu gibi sebeplerle milli eğitim müdürlükleri iyi birer takım lideri rolü üstlenmelidirler (Millar ve Rogers, 1976, s. 87). İyi takım liderleri olarak milli eğitim müdürlükleri, takım üyelerinin çıkarlarının sonuçları etkilemesine izin vermemelidirler. Bu da ancak takım üyelerini iyi tanımakla çözülebilir (Patton ve Downs, 2003). Başarılı takımların işlerliğini artırmak için, milli eğitim müdürlüklerinin birden fazla ve çeşitli kamu kurumları ve bunların iç gruplarıyla simetrik ve sürekli bilgi alışverişinde bulunmaları (Reitz, 1987, s. 49-61), dağıtımcı liderliği aktif kullanmaları, örgütsel öğrenmeye odaklanmaları ve bu konularda bilgi sahibi olmaları gerekir (Edmonson, 2012, s. 20; Katzenback ve Smith, 2004, s. 7-13). Milli eğitim müdürlüklerinin etkili takım liderleri olmaları işlerin kolayca çözümlenmesinde etkili olabilir.

Milli eğitim müdürlükleri ile ilgili yapılan araştırmalar (Arslan ve Atasayar, 2008; Björk, 2001; Björk, Kowalski ve Browne-Ferrigno, 2014; Çalışkan, 2017; Dak, 2019; Kowalski, 2001; Kowalski vd. 2011; Sümer, 2007; Yahşi, 2018 gibi) incelendiğinde “öğretmen adaylarının milli eğitim müdürlükleri ile ilgili görüşlerinin alındığı” bir araştırmaya henüz rastlanılmamıştır. Bir yıl sonra öğretmen olarak göreve başlayacak olan öğretmen adaylarının görüşlerinin alınması ve bilgi düzeylerinin yoklanması, milli eğitim müdürlükleri hakkında bilgi düzeylerinin tespit edilmesi, özellikle Türk eğitim sistemi ve okul yönetimi gibi eğitim bilimleri derslerinde bu konuya eğilinmesi gereğini de ortaya koyabilecektir. Ayrıca bu araştırmadaki “milli eğitim müdürlüklerinin nasıl olması gerektiği” ile ilgili kısmının milli eğitim müdürlüklerine de faydalı olacağı ve o yönde kendilerini geliştirmeye çalışabilecekleri ve böylece çalışmanın hem alan yazına hem de uygulamacılara faydalı olacağı söylenebilir. Bu önemden yola çıkarak yapılan araştırma öğretmen adaylarının milli eğitim müdürlüklerinin kim olduğunu, görev ve rollerinin neler olduğunu ve nasıl olmaları gerektiğini tespit etmek amacıyla yapılmıştır. Bu temel amaç doğrultusunda aşağıdaki alt problemlere yanıt aranmıştır.

Öğretmen adaylarının;

1. Milli eğitim müdürlüklerinin kim olduğuna, görevlerine ve neye benzediğine ilişkin görüşleri nedir?
2. Milli eğitim müdürlüklerinin özelliklerine ilişkin görüşleri nelerdir?
3. Milli eğitim müdürlüklerinin olması gereken özelliklerine ilişkin görüşleri nelerdir?
4. Milli eğitim müdürlüklerinin rollerine ve rollerinin neye benzediğine ilişkin görüşleri nelerdir?
5. Gelecekte milli eğitim müdürü olmayı isteyip istemediklerine ilişkin görüşleri nelerdir?

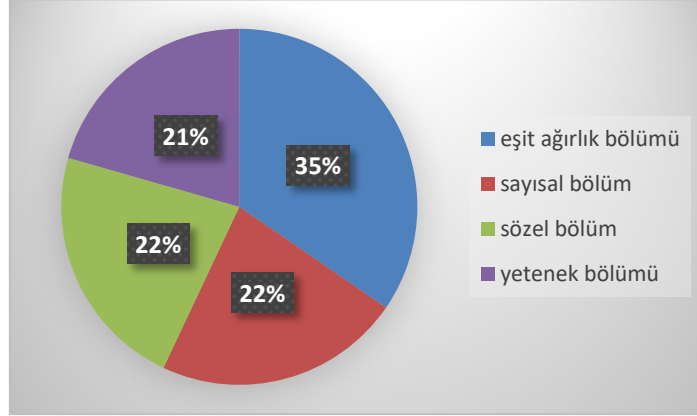
Yöntem

Yapılan araştırma nitel araştırma olup; fenomenoloji deseninde yürütülmüştür (Creswell, 2016). Fenomenolojik araştırmalar bireylerin kendi bakış açısından, algı ve deneyimlerinin kullanıldığı bir araştırma desendir. Fenomenolojik araştırmalarda olgu ya da deneyimin tanımlanması, bu tanımlamalardaki değişmeyen temaların ortaya konulması, bu temalara ilişkin kişisel görüşlerin belirlenmesi ve kişisel görüşler ile temaların birleştirilmesi esaslarını içermektedir (Ersoy, 2019). Bu çalışmadaki fenomen “milli eğitim müdürü”dür. Öğretmen adaylarının bu fenomenle ilgili görüşleri ortaya konulmaya çalışılmıştır.

Katılımcılar

Araştırma, 2019-2020 akademik yılı ikinci yarısında bir devlet üniversitesinin eğitim fakültesinde öğrenim gören gönüllü 4. sınıf öğrencilerinin katılımıyla yürütülmüştür. Araştırmaya katılan öğrenciler amaçlı örnekleme yöntemlerinden ölçüt örnekleme yöntemi kullanılarak seçilmişlerdir. Bu araştırmada kullanılan ölçütler öğrencilerin sayısal, sözel, eşit ağırlık ve yetenek alanlarından seçilmiş 4. sınıfta öğrenim gören öğretmen adayları olmalarıdır. Farklı branşların seçilme nedeni farklı bakış açılarını tespit etmektir. Ayrıca birkaç ay sonra öğretmen olarak mezun olacak öğrencilerin milli eğitim müdürlükleri ile ilgili bilgi düzeyini yoklamaktır. Araştırmaya başlamadan evvel ilgili üniversitenin eğitim fakültesinden “resmi yazılı izin ve etik kurul izni” alınmıştır. Pandemi nedeniyle bazı öğrencilerle görüşmeler online ortamda, araştırmacının not tutması şeklinde olmuştur. Öğrenciler video kaydı tutulmasını istememişler, isim ve bölüm bilgilerinin gizli tutulmasını özellikle beyan etmişlerdir. Bazı öğrenciler ise araştırmacıya posta ve e-posta ile görüşlerini iletmışler, bazı öğrenciler ise formu kendileri doldurup araştırmacıya sosyal mesafe kurallarına riayet ederek teslim etmişlerdir. Farklı şekillerde veri toplanmasının nedeni COVID-19

pandemisi sebebiyle yüz yüze eğitim olmaması, online eğitim yapılmasından kaynaklanmaktadır. Ayrıca katılımcıların büyük çoğunluğunun da farklı şehirlerde ikamet etmesindedir. Öğrencilere ilişkin bilgiler Şekil 4'te verilmiştir.

Şekil 4. Öğrencilerin Bölümlere Göre Dağılımı

Şekil 4'te de görüldüğü gibi sözel bölümden 24, sayısal bölümden 24, eşit ağırlık bölümünden 37, yetenek bölümünden 22 son sınıf öğrencisi araştırmaya katılmıştır. Araştırmaya toplam 106 öğrenci katılmış olup; bunların 74'ü kız, 32'si erkek öğrencidir. Katılımcıların yaş aralığı 20 ile 25 arasında değişmektedir. Bölüm bilgisinin verilmesini bazı öğrenciler istemediği için araştırmada eşit ağırlık, sayısal, sözel ve yetenek bölümü olarak genel bir ifadelendirme kullanılmıştır.

Verilerin Toplanması ve Analizi

Araştırma için öncelikle alan yazın taraması yapılmış, gerekli okumalar yapılmış, alan yazındaki çalışmaların veri toplama araçları incelenmiştir. Ardından araştırmacının amacını gerçekleştirmek için alan yazından hareketle bir yarı yapılandırılmış veri toplama aracı oluşturulmuştur. Bu form hazırlanırken alanında uzman iki öğretim üyesinden uzman görüşü alınmış, formun yazım, noktalama kuralları ile ve anlatımı konusunda bir Türkçe öğretmeninden de ayrıca görüş alınmış, bunun neticesinde forma son şekli verilmiştir. Hazırlanan form öğrencilerin bazıları ile birebir görüşme yapmak suretiyle, bazılarına mail atarak, bazılarına elden vererek doldurtulmuştur. Öğrencilere milli eğitim müdürünün kim olduğu, rolleri, kafalarındaki milli eğitim müdürü imajı ile milli eğitim müdürünü neye benzettikleri vb. gibi soruları yazılı olarak cevaplamaları istenmiştir. Ardından toplanan verilerin analiz sürecine geçilmiştir. Araştırmada veriler içerik analizi ile çözümlenmiştir. Bunun için kategori ve alt kategoriler, kodlar araştırmacı tarafından oluşturulmuştur. Verilerin kaçar kez tekrarlandığı araştırmacı tarafından sayılarak frekanslar verilmiştir. Araştırmaya katılan öğrencilerin sayısının fazla olmasından dolayı kod ad yerine numara verilerek çalışma içerisinde doğrudan alıntılara yer verilmiştir. Ayrıca çalışma içerisinde öğrencilerin bölümleri eşit ağırlık (EA), sayısal (SA), sözel (SÖ), yetenek (YE) ile; cinsiyetleri erkek (E) ve kadın (K) harfleri ile sembolize edilmiştir.

Araştırmada geçerlik için doğrudan alıntılarının kullanılması ve yapılan analizin farklı bir araştırmacı tarafından kodlatılması yöntemleri kullanılmıştır. Güvenirlik içinse Miles ve Huberman (1994) formülünden yararlanılmış, uyum oranı tespit edilmiştir. Miles ve Huberman (1994) uyumun %80 olmasının güvenilirlik için yeterli olacağını ifade etmektedirler. Araştırmada tam uyum tespit edilmiştir. Buna göre araştırmacının güvenilir olduğunu söylemek mümkündür.

Araştırmacının Rolü

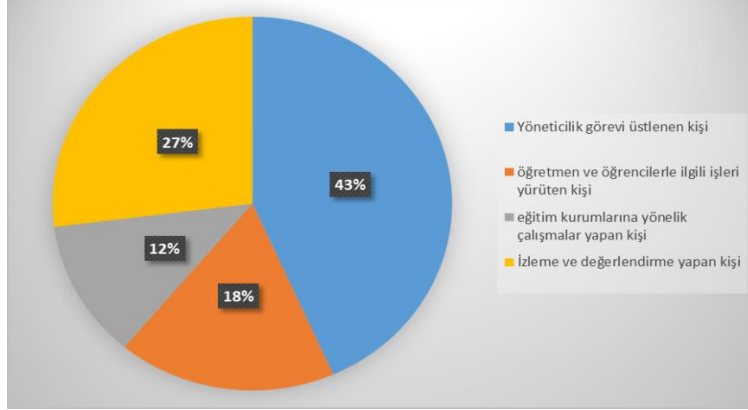
Araştırmacı araştırmada veri toplarken, verileri analiz ederken, yorumlarken ve yazıya geçirirken kendi şahsi görüş ve düşüncelerini araştırma dışında tutmuş, önyargılardan uzak bir şekilde objektif olarak çalışmayı yazıya geçirmiştir. Araştırma içerisinde etik unsurlara dikkat edilmiş, öğrencilerin bölüm bilgileri, isimleri gizli tutulmuş, kişisel bilgilerini içerecek ifadelerden kaçınılmıştır. Araştırma için ilgili eğitim fakültesinden yazılı izin ve etik kurul izni alındıktan sonra, araştırmacı çalışmasına başlamıştır.

Bulgular

Araştırmanın alt problemine bağlı olarak sorulan sorulara verilen cevaplar doğrultusunda bu bölüm oluşturulmuştur.

Milli Eğitim Müdürünün Kim Olduğu ve Görevleri

Öğrencilere milli eğitim müdürünün kim olduğu ve görevlerinin neler olduğu sorusu yöneltilmiş bunun sonucunda aşağıda Şekil 5’deki kategoriler oluşturulmuştur.

Şekil 5. Milli Eğitim Müdürünün Kim Olduğu ve Görevleri

Şekil 5’te grldğu gibi milli eğitim müdürlerinin kim olduğuna ilişkin bilgilerin kategorilere ayrılması sonucunda dört ana kategori oluşturulmuştur. Yöneticilik görevi üstlenen kişi; ğretmen ve öğrencilere yönelik çalışmalar yapan kişi; eğitim kurumlarına yönelik çalışmalar yapan kişi; izleme ve değerlendirmeye yönelik çalışmalar yapan kişidir. *Yöneticilik görevi üstlenen kişi* kategorisinde oluşturulan kodlar “eğitim faaliyetlerinin yürütülmesinden/yönetilmesinden sorumlu kişi (43), il/ilçede eğitimden sorumlu en üst yetkili (24), il/ilçelerde okullardan sorumlu kişi (17), il/ilçe eğitim yöneticisi (10), Bakanlığın verdiği görevleri yapan kişi (4)”; *ğretmen ve öğrencilerle ilgili işleri yürüten kişi* kategorisinde oluşturulan kodlar “tören, toplantı, proje, seminer vb. yapma (9), ğretmen açığını/ihtiyacını belirleme (7), bilgi verme(5), kadrolar (4), ücretli ğretmen ataması (3), sınav ve etkinlikler (3), yönlendirme (3), öğretmenlerle ilgili diğer işler (2), ğretmen disiplin işleri (1), öğrenciyi ödüllendirme (1), öğretmene görev verme(1), ğrenci ile ilgili diğer işler (1)”; *eğitim kurumlarına yönelik çalışmalar yapan kişi* kategorisinde oluşturulan kodlar “okul ihtiyaçları (10), eğitimle ilgili mali işler/bütçe (7), okullarla işbirliği (5), sorun çözme (5), okullara araç-gereç temini (4), okul sayısını belirleme (1)”; *izleme ve değerlendirme yapan kişi* kategorisinde oluşturulan kodlar “plan ve program (27), denetleme (18), kontrol etme (4), değerlendirme (3), izleme (3), eğitimi geliştirmeye yönelik faaliyetler (3), okul ziyareti (1), okul yöneticileri ile iletişim(1), okul niteliğini/yeterliğini lme(1)” Őeklinindedir. Aşağıda katılımcıların görüşleri doğrudan alıntılarla verilmiştir.

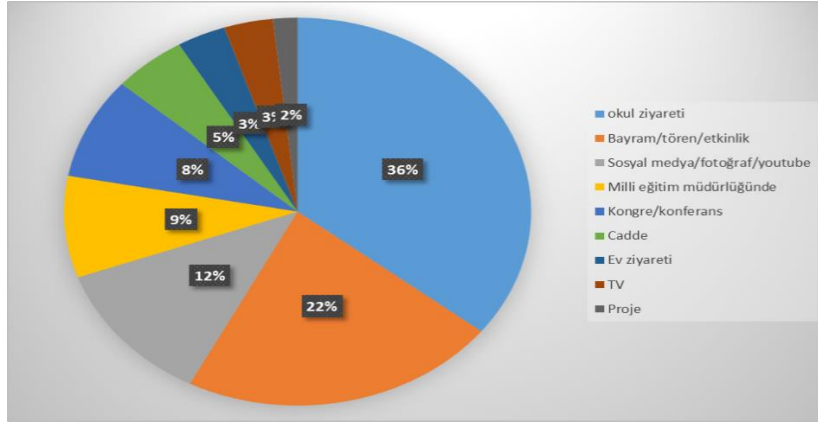
İl ve ilçelerde bütün okulları bünyesinde toplayan, idari işlerin, yönetmeliklerin, ortak karar ve düzenlemelerin ana koludur. Bulunduğu il ve ilçelerdeki okullarda bulunan ğretmen ihtiyaçlarını, program eksikliklerini belirleyip gerekli üst kurumlara bildiren kişidir (EA, K, 69).

Milli Eğitim Bakanlığı tarafından görevlendirilmiş, il ve ilçelerdeki eğitim işleyişinden sorumlu kişi (YE, E, 96).

Eğitimle ilgili konuları düzenler, uygulama olarak kararlar alır ve kararları uygular. rnek verecek olursak milli bayram kutlamalarının nasıl düzenleneceğini belirler. Milli eğitime bağlı okulları denetler. Bir nevi eğitimde kontrol mekanizmasıdır (S, E, 34).

İl veya ilçe milli eğitim müdürleri ikisi de aynı işi yaparlar. Yani kendi alt bünyelerinde bulunan eğitim ile ilgili her türlü konuda organizasyon yapıp yönetirler. MEB’den gelen bilgileri öğretmenlere, okul müdürlerine aktarımını sağlarlar. Kendi çevrelerinde eğitim ile ilgili sınavların hazırlanmasına veya sorun varsa bu sorunun kaynağının belirlenmesi için toplantılar düzenlerler (SA, K, 9).

Araştırmada ğrencilere milli eğitim müdürünü görüp görmedikleri sorulmuş; verilen cevaplar neticesinde Şekil 6 oluşturulmuştur.

Şekil 6. Milli Eğitim Müdürünün Görüldüğü Yerler

Şekil 6 incelendiğinde öğrenciler milli eğitim müdürlerini en çok okul ziyaretleri esnasında ve bayram, tören, etkinliklerde gördüklerini ifade etmişlerdir. Bunları sosyal medya/fotoğraf/youtube/video, milli eğitim müdürlüğünde, kongre/konferans, cadde, ev ziyareti, TV, projeler izlemiş ve bu başlıklarda kodlara ayrılmıştır. Aşağıda öğrenci görüşlerine yer verilmiştir.

23 Nisanda şüir yarışmasında 2. olduğumda ödülümü vermişti (EA, K, 70).

Köy okulu boyamaya gitmiştik. Orada bizzi ziyarete geldi. Teşekkür etti. Gelmesi mutlu etti (EA, E, 66).

Televizyonda gördüğüm bir milli eğitim müdürü vardı. Bunun dışında başka yerde görmedim. Herhangi bir şey düşünmemiştim o zaman ama şimdi eğitimle ilgili herhangi bir kişiyi gördüğümde algı olarak ona yöneliyorum (SÖ, K, 48).

Özel günlerde görüyorduk. O da bazen. Bir de ilkokulda iken büyük bir statta 10-15 okul toplanırdı. Bizzi selamlardı biz de sağıl derdik. Açıkçası çok resmi ortamlarda gördük hep (SA, K, 8).

Okula gelmişti. Okuldaki çalışmalar, eksiklikleri, müdürü, okulu kısacası tüm çalışanları kontrole geldiğini düşünmüştüm (SA, K, 16).

Topluma hizmet uygulamaları dersi kapsamında bir okulun bahçe ve dış bakımıyla ilgili görüşmeye gitmiştik. Gittiğimizde neler yapabileceğimizi anlattı. Bizze ekstra bilgiler verdi. Kendi fikirlerinden bahsetti. Gördüğümüzde bizze karşı bir hiyerarşik üstünlük fazla hissettirmedi (EA, K, 56).

Bir köy okulunu ziyaretinde görmüştüm. İlk bakışta yardıma ihtiyacımız olduğunda bunu yapabilecek biri olarak gördüm. Kadın olması sevindirdi (SA, K, 9).

Daha önce ilçe milli eğitim müdürü ile karşılaştım. Cinsiyeti kadındı. Giyimi, konuşması, duruşu ile bende ayakları yere sağlam basan, projelere önem veren, iletişimi iyi bir müdür izlenimi bıraktı (SA, K, 4).

*Araştırma kapsamında sadece iki öğrenci kadın milli eğitim müdürü gördüğünü ve gurur duyduğunu ifade etmiştir.

Milli Eğitim Müdürünün Özellikleri

Milli eğitim müdürü gören öğrencilere milli eğitim müdürünün nasıl olduğu sorulmuş, verilen cevaplar neticesinde aşağıdaki Tablo 1 oluşturulmuştur.

Tablo 1. Milli Eğitim M¼d¼rlerinin Bedensel ve Giyim ¼zellikleri

¼zellik	Kodlar	f	¼zellik	Kodlar	f
Bedensel ¼zellikler	Konuşması/diksiyonu iyi	17	Giyim tarzı	Takım elbiseli/resmi Giyim	39
	Soğuk g¼r¼n¼řlü	4		şık/giyimi iyi	16
	Diksiyonu k¼t¼	3		Temiz g¼r¼n¼řlü	10
	Olgun	3		D¼zenli/bakımlı g¼r¼n¼ř	5
	G¼lery¼zl¼	3		G¼neř g¼zl¼kl¼	2
	Orta yaşlı	3		Kumaş pantolon	1
	Bıyıklı	2		G¼mlek	1
	Sert bakışlı	2		Kravat	1
	Kel	1			
	şışman	1			
	Beyaz şaçlı	1			
	Uzun boylu	1			
	Saçı başı d¼zg¼n	1			
	G¼ler y¼zl¼	1			
	Hızlı konuşma	1			

Tablo 1 incelendiğinde milli eğitim m¼d¼rlerinin ¼zelliklerinin iki temel kategoriye ayrıldığı g¼r¼lmektedir. Bunlar milli eğitim m¼d¼r¼n¼n bedensel ¼zellikleri ve giyim tarzı kategorileridir. Aşağıda bu kategorilere ait katılımcıların g¼r¼řlerine ¼rnekler verilmiştir.

Evet g¼rd¼m. Kaymakam ile yan yana oturuyordu. 29 Ekim t¼renlerinde sokakta yapılan j¼riy¼ř ve kutlamalarda oturuyordu. Resmiydi. Takım elbiseliydi. Ciddi bir duruşu vardı (S¼, K, 32).

G¼rd¼m sohbet ettim. Gayet ¼zenli giyinen, duruş ve diksiyonuna ¼zen g¼steren ve lider rol¼n¼ taşıyan biriydi (EA, E, 73).

Evet. Bayramda t¼rende konuşma yapmıştı.....zorlanarak geldiği her halinden belliydi. ¼đrencilerle temasa geçmedi bile. Fazla resmiydi. Sinirli konuştu. Sanki hiç sabrı kalmamış gibiydi (SA, K, 19).

Evet g¼rd¼m. Gayet resmi bir giyimi vardı. Çok otoriter g¼z¼k¼yordu. Bakışları net ve soğuktu. Diksiyon ve hitabetini yeterince başarılı bulmadım. Makam aracının olmasını da doğru bulmadım. Bana ¼đrencilerle mesafeli bir devlet adamı izlenimi uyandırdı. (S¼, E, 34).

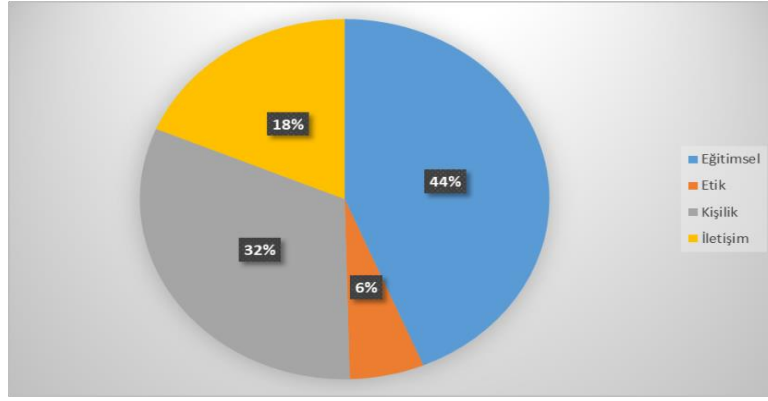
G¼rd¼m aile dostumuz milli eğitim m¼d¼r¼d¼r. ¼zg¼veni y¼ksek, bilgi açaşından donanımlı, mesleki açaştan y¼nlendirici ve yardımcı olan bir beyefendidir. Dış g¼r¼n¼ř¼ mesleğine uygun, konuşması ve davranışları samimi, ancak mesafeyi iyi ayarlayabilen cinstendir. (EA, K, 60).

Daba ¼nce sadece TV'de g¼rd¼m. Duruşuyla bir konuda liderlik yapabilecek bilgi birikimine sahip olduğunu anlatıyordu. Konuşması kendinden emindi. Giyim-kuşamı ise yaptığ¼ işe ¼nem verdiğini g¼steriyordu (EA, K, 58).

Geçen d¼nem katıldığım bir programda ilçe milli eğitim m¼d¼r¼n¼ g¼rm¼řt¼m. Dış g¼r¼n¼ř, giyim-kuşam olması gerektiği gibi resmiydi. Konuşma, duruş, bakış y¼n¼nden pek tasvip etmediğim pasiflikte bir imajı vardı. Konuşmasımı fazla etkileyici ve harekete geçirici bulmamıştım. Duruşunda milli eğitim m¼d¼r¼ ve yaş bakımından olgun olduğu için bir ağırlık vardı, fakat ¼zg¼venli bir tutumu yoktu. ¼lkede ¼okça tipik meslektaşları ile, siyasilerle benzer bir imajı vardı. Ben bir ¼zg¼n¼lk g¼remedim (EA, K, 51).

Milli Eğitim M¼d¼r¼n¼n Nasıl Olması Gerektiği

¼đrencilere milli eğitim m¼d¼r¼n¼n nasıl olması gerektiği sorulmuş, bunun sonucunda d¼rt temel kategori belirlenmiştir. Bunlar aşağıdaki şekil 7'de verilmiştir.

Şekil 7. Milli Eğitim Müdürlerinin Olması İstenen Özellikleri

Şekil 7’de görüldüğü gibi öğrencilerin milli eğitim müdürlerinin olmasını istedikleri özellikleri eğitimsel açıdan, etik açıdan, kişilik ve iletişim özellikleri açısından kategorilere ayrılmıştır. Bu kategorilere göre öğrenciler en çok eğitimsel açıdan bir takım özellikler saymışlar, bunu kişilik, iletişim ve etik özellikler izlemiştir. Öğrencilerin verdikleri cevaplar neticesinde kategorilere ait kodlar ve frekans dağılımlarını içeren Tablo 2, 3, 4 ve 5 oluşturulmuştur.

Tablo 2. Milli Eğitim Müdürlerinin Olması Gereken Eğitimsel Özellikleri

Özellik	Kodlar	f	Kodlar	f
Eğitimsel açıdan	Eğitim düzeyi yüksek (yüksek lisans/doktora)	58	Bulduğu yerin eğitimini geliştirmeye çalışmalı	4
	Tecrübeli (Öğretmen-yöneticilik yapmış)	27	Eğitim sorunlarıyla ilgilenmeli	4
	Bilgili	19	Eğitimle ilgili bilimsel çalışmaları olmalı	4
	Örnek (eğitim açısından)	18	Eğitim sistemine hâkim olmalı	3
	En az üniversite mezunu olma	16	Erişimi kolay olmalı	3
	Okul ziyareti	13	Hedef koyabilmeli	3
	Eğitim fakültesi mezunu	11	Öğretmen-müdürlerle sık sık toplanmalı	3
	Kendini geliştirmeli	11	Profesör olmalı	2
	Sahada olmalı/odasında oturmamalı	7	Araştırmacı olmalı	2
	Başka ülkelerin eğitimi araştırmalı	7	Katılımcı yönetim benimsemeli	2
	Donanımlı	6		

Tablo 2’de de görüldüğü gibi öğrenciler milli eğitim müdürlerinin yüksek lisans ve doktora derecesinde öğrenimli olması gerektiğini özellikle ifade etmişlerdir. Bunu öğretmenlik ve yöneticilik tecrübesinin olması, bilgili olması, örnek bir insan olması izlemektedir. Tablo 3’te ise katılımcıların verdikleri cevaplar neticesinde milli eğitim müdürlerinde bulunması gereken etik özellikler tablolatırılmıştır.

Tablo 3. Milli Eğitim Müdürlerinin Olması Gereken Etik Özellikleri

	Kodlar	f
Etik açıdan	Siyaset yapmamalı	7
	Alanında uzman	5
	Adaletli	4
	İnsancıl	3
	Tarafsız	2
	Haksızlık yapmamalı	2
	Yetkilerini doğru kullanmalı	1
	Torpil yapmamalı	1
	Adam kayırmamalı	1
	Yansız/objektif	1
	Doğru/dürüst	1
	Eşit	1
	Önyargılı olmamalı	1

Tablo 3’te de görüldüğü gibi öğrenciler en çok milli eğitim müdürünün siyaset yapmaması, alanında uzman olması, adaletli, insancıl ve tarafsız olması gerektiğini ifade etmişlerdir. Tablo 4’da ise öğrencilere göre milli eğitim müdürlerinde olması gereken kişilik özellikleri verilmiştir.

Tablo 4. Milli Eğitim M¼d¼rlerinin Olması Gereken Kişilik ¼zellikleri

¼zellik	Kodlar	f	Kodlar	f
Kişilik ¼zellikleri	örnek kişilik	18	Yönlendirici	3
	Yeniliğe/değişime açık	12	Demokratik	3
	zg¼venli	12	Durumun farkında olma	3
	z¼m odaklı	11	Sevecen	3
	Kararlı	8	Gerçekçi	2
	Otoriter	8	İlimli	2
	ğret./öğrenciye değer vermeli	7	Fedakr	2
	Ciddi	7	Duyarlı	2
	Yardıms sever	6	Yapıcı	2
	G¼ler y¼zl¼	5	Sempatik	2
	İleri gr¼řl¼	5	ağdaş/modern	2
	Atat¼rk inkılap ve ilkelerine bağlı	5	Pozitif	2
	Sıcakkanlı	5	çok konuşmama	2
	Anlayışlı	5	Sinirli olmama	2
	Lider	4	Katı olmama	2
	G¼ven verme	4	Teşvik edici	2
Samimi/iten	4			

Tablo 4’da gr¼ld¼đ¼ gibi öğrenciler milli eğitim m¼d¼rlerinde en çok örnek kişilik, yeniliğe/değişime açık olma, zg¼venli ve z¼m odaklı olmalarını istemektedirler. Öğrencilerin gr¼řleri doğrultusunda milli eğitim m¼d¼rlerinin iletişimsel ¼zellikleri de araştırmacı tarafından listelenmiştir. Milli eğitim m¼d¼rlerinin olması istenen iletişim ¼zellikleri Tablo 5’de verilmiştir.

Tablo 5. Milli Eğitim M¼d¼rlerinin Sahip Olması Gereken İletişim ¼zellikleri

	Kodlar	f
İletişim ¼zellikleri	D¼zg¼n diksiyon/T¼rkeyi d¼zg¼n konuşma	31
	Etkili konuşma	29
	İyi iletişim	11
	Anlatım yeteneğinin y¼ksek olması	8
	Beden dilini kullanma	8
	İyi bir dinleyici	6
	Empati	2

Tablo 5’de gr¼ld¼đ¼ gibi araştırmaya katılan öğrenciler milli eğitim m¼d¼rlerinin en çok diksiyonlarının d¼zg¼n olmasını/T¼rke’yi d¼zg¼n konuşmalarını istemektedirler. Bunu etkili konuşma ve iyi iletişim becerisi izlemektedir. Yukarıda oluşturulan Tablo 4, 5, 6 ve 7’ye ait katılımcı gr¼řleri aşağıda verilmiştir.

Eğitim fak¼ltesinden mezun olmuş, y¼ksek lisansını yöneticilik ¼zerine yapmış, insanlarla çok fazla iletişim halinde olduğu için iletişim becerisi y¼ksek, resmi dili çok iyi kullanmalı (SA, K, 2).

Sadece şunu diyebilirim baksızlık yapmayan, siyasetten ayrı gerçek bir eğitimci duruşu ile siyasi değil, eğitimi, okulu, öğrencileri temsil eden bir milli eğitim m¼d¼r¼ olmalıdır (YE, E, 103).

Bana göre öncelikle yurtdışını grm¼ř, y¼ksek lisansını, doktorasını yapmış, d¼nya genelindeki eğitim kurumlarını araştırmış ya da bilgisi olan k¼lt¼rl¼ ve kendini geliştirmiş biri olmalıdır. Diksiyonu doğru kullanan, kendini doğru ifade edebilen bir birey olmalıdır (EA, K, 49).

Sadece makam koltuğunda oturmayan, çevresindeki okullarla, öğretmenlerle, yöneticilerle ve öğrencilerle i ie olan, onların sorunlarına z¼m arayan ve eğitimle ilgili bir standart oluşturmayı hedefleyen bir imaj hayal ediyorum. Eğitim d¼zeyi en ađ lisans d¼zeyi olmalı ve eğitimin içinden gelen biri olmalı, konuşması, duruşu, giyimini, diksiyonu d¼zg¼n olmalı (S, K, 40).

Milli eğitim m¼d¼r¼ eğitim camiasından olmalı, eğitim ortamında iyice pişmiş, balden anlayan, ¼lkemin doğrusuyla-batsıyla her yerinden ğrenci ve öğretmenlerle başır neşir olmuş, empati yeteneği y¼ksek, ihtiyaçlara, problemlere z¼m bulup, yeniliğe son derece açık biri olmalı (SA, K, 13).

Son derece kibar ve açık fikirli, diksiyonu düzgün olmalı. Mutlaka eğitimde yüksek yerlerde olmalı, sadece lisans eğitimi ile sınırlı kalmamalıdır. Atatürk'ün ilke ve inkılaplarını savunup, onları uygulamalı (SA, K, 18).

Eğitim düzeyi elbet eğitim dallarından birinden olmalı ve yükselebildiği yere kadar gelmiş ve kendini geliştirmiş olmalı, konuşması etkili ve harekete geçirebilen, aynı zamanda da umut aşılayan türden olmalı. Aynı zamanda eylemleri kendi kararlarını uygulayabilecek, bir kesimin baskısı altında eğitime yön vermeyecek türden olmalıdır. Kararlarının ve düşüncelerinin arkasında sonuna kadar durabilen ve yenilikçi düşünceye sahip bireyler olmalıdırlar. Onlar için sadece resmi yazılı belgeler ve kararlar önemli olmamalıdır. Uyguladıkları yenilikçi projelerle adları anılmalıdır (EA, K, 51).

Milli Eğitim Müdürlerinin Rollerini

Öğrencilere milli eğitim müdürlerinin rolleri sorulmuş, buna göre aşağıdaki Tablo 6 oluşturulmuştur.

Tablo 6. Milli Eğitim Müdürünün Rollerini

	<i>Roller</i>	<i>f</i>
Milli Eğitim Müdürünün Rollerini	Yönetici	85
	Öğretmen	50
	Eğitimci	14
	Denetleyici	7
	Öğrenci	7
	Veli	3
	Araştırmacı	3
	Anne-baba	2
	Koordinatör/organizatör	2
	Lider	2
	Diktatör	2
	Bilgin	1
	Siyasetçi	1
	Kolluk kuvveti	1
	Baba	1
	Çözüm bulucu	1
	Aile	1

Tablo 6'de görüldüğü gibi öğrenciler milli eğitim müdürlerinin en fazla yönetici, öğretmen ve eğitimci rolleri olduğunu ifade etmişlerdir. Katılımcı görüşlerine örnekler aşağıda verilmiştir.

Pek çok rolü olabilir. En başta yöneticilik ve liderlik pozisyonunun olması gerekir. Rasyonel kararlar almayı bilmeli, sorun tespitinde eleştirilere açık olmalı, ileri görüşlü ve moderne dünyanın özelliklerine açık olmalı, en önemlisi öğretmenlik vasfına ve okul ortamına hâkim olmalıdır (YE, E, 20).

Öğretmen ve yönetici rolünün ikisini de üstleniyor aslında. Bilgi birikimi ve tecrübesiyle öğretmen, disiplinli ve dimdik ayakta duran tiptemeyle de yönetici rolünü üstleniyor. Çünkü milli eğitim müdürü hem öğrencilerin ve ihtiyaçların aynı zamanda eğitim veren kurum ve öğretmenlere bilgi vererek ve disipliniyle de yöneticiliği elden bırakmayan bir tavra büründüğünden böyle düşünüyorum (SÖ, K, 28).

Milli eğitim müdürlerinin öğretmen rolü olmalıdır. Çünkü eğitim-öğretimle ilgili kararlar alınırken öğretmen gözünden öğrencilerin ihtiyaçlarını anlayabilmeli ve aynı zamanda öğretmenlerin ihtiyaçlarını da anlayabilmelidir. Milli eğitim müdürlerinin yönetici rolleri de kesinlikle olmalıdır. Çünkü eğitim-öğretimle alakalı onca kurum ve bu kurumlardaki insanların bir şekilde yönetilmesi gerekir. Yönetmeyi bilmezse ne kadar doğru kararlar alınırsa alınsın başarılı olunamaz (SA, K, 7).

Milli eğitim müdürlerinin rolleri deyince aklıma ilk önce bir anne-baba rolü geliyor. Çünkü o da herşeyden önce bir ebeveyn ve bu görevindeki dıyarlılığı başka çocuklara da göstermelidir. Bir anne şefkati ile çocuklara yaklaşmalı, bir baba gibi koruyup kollamalıdır (SÖ, K, 36).

Bence öğretmenlerin, okul müdürlerinin, müdür yardımcılarının hepsinin başında milli eğitim müdürü gelir. Bu kavramlar birbiriyle zincirlenmiş gibidirler. Bu zincirin en başında milli eğitim müdürü geldiği için, eğitim ve öğretimle ilgili bütün düzenlemeleri, planlamaları, iyi bir şekilde yapmalıdır. Bundan sonraki çalışmalarını okul müdürleri ve öğretmenler gerçekleştirir. Zincirin en başı sağlam ve düzgünse, ortası ve sonunda kopukluklar olmaz. Bütün bunlardan dolayı milli eğitim müdürü bir yönetici rolündedir (SÖ, K, 38).

Milli Eğitim M¼d¼r¼n¼n Neye Benzediği ve Sebepleri

Öğrencilere milli eğitim m¼d¼r¼n¼n neye benzettikleri ve sebepleri sorulmuş, bunun neticesinde aşağıdaki Tablo 7 oluşturulmuştur.

Tablo 7. Milli Eğitim M¼d¼r¼n¼n Neye Benzetildiği

Kategori	Kod	f
G¼ç	Aslan (2), Başkan (2), ailenin reisi, bilgili yönetici, bando yöneticisi, hakem, anne (5), padişah, kukla oynatıcısı, antrenör (2), izci lideri, beyin (3), okul m¼d¼r¼ (4), baba, kaymakam/vali, hakim, meclis başkanı, bakan, kraliçe arı (2), Sauron, anne-baba, rektör, AVM yöneticisi, trafik polisi, kalp, ağaç kök¼ (2),	40
Fayda	Su, kitap (2), bilgisayar (2), çatı, k¼rs¼, kalem, tren, ağaç (3), ağaç gövdesi, ağaç kolu, g¼neř işığı, ana boru, damar, g¼neř (3), saatin dişlisi, ormancı, nar, satrançtaki vezir, 360 derece dönebilen kamera, sorgu odasının arkasındaki kişiler, İsviçre saatinin çarkı, ahtapotun kolları, mum (3), cankurtaran, kartopu, baykuş, eşi olmayan bir koca	35
Olumsuz	Domuz, patates, z¼rafa, sönm¼ř mum, karanlık, çarpışan arabalar, kukla, gr¼nmez biri, gölge, piyano, gurme	14
¼retim	fabrika, arı (2), karınca (2), bahçivan (2), toprak	8
	Toplam	97

Tablo 7'da gr¼ld¼đ¼ gibi milli eğitim m¼d¼r¼n¼n neye benzediği sorusu neticesinde g¼ç, fayda, olumsuz, ¼retim olmak ¼zere dört kategori oluşturulmuştur. Aşağıda katılımcıların neye benzettikleri sebepleri ile birlikte verilmiştir.

Trene benzer ç¼nk¼ bu tren ve arkasında vagon sistemi vardır. Bu hiyerarşi ve sistem bir b¼t¼nd¼r. Biri olmazsa diğerlerinin işleri aksar ve olumsuz sonuçlar doğurur. Ayrılmaz bir b¼t¼nd¼r (S, E, 25).

Anne ve babaya benzer ç¼nk¼ anne ve baba ailenin d¼zeninden, sorunlarından, iletişim ve ikliminden nasıl sorumluyrsa milli eğitim m¼d¼r¼ de bunlardan sorumludur. Kendi alt b¼nyesinde biy¼k bir alt aile oluşturur (SA, K, 9).

Trafik polisine benzer ç¼nk¼ nasıl ki trafik polisleri bir s¼r¼ yayaları, araçları olması gereken şekilde yönetiyorsa milli eğitim m¼d¼r¼ de okulları, öğretmenleri, öğrencileri yönetir (SA, K, 14).

Ağacın bir koluna benzer. Ç¼nk¼ sistem ağacın kendisiyse ve ilçe/il milli eğitim m¼d¼r¼leri ağacın her bir dalı da milli eğitim m¼d¼r¼ne benzer (EA, K, 78).

Kartopuna benzer ç¼nk¼ eğer kartopu farklı kartopları bir araya gelerek dev gibi bir kartopu elde edebilir. M¼d¼r eğer kendi ile birlikte donanımlı insanlarla el ele vererek, biy¼yerek diğer insanları da her alanda iyileştirir, geliştirir (EA, K, 55).

G¼neře benzer ç¼nk¼ öğretmenler karbondioksit ve öğrenciler de çiçektir. Fotosentez için bu etmenler şarttır. Hayatın devam etmesi, geleceğimiz için çiçeklerin biy¼yemesi ve ¼retmesi elzemdir (S, E, 33).

Bir arı kolonisindeki kraliçe arıya benzer. Ç¼nk¼ milli eğitim m¼d¼r¼leri ve diğer yöneticiler her zaman kendi altlarında bulunan insanları yöneterek halkın ihtiyaçlarını karşalamaya çalışır (EA, E, 50).

Milli Eğitim M¼d¼r¼n¼n Rollerinin Neye Benzediği ve Sebepleri

Milli eğitim m¼d¼r¼n¼n rollerinin neye benzediği ve sebepleri öğrencilere yöneltilmiş, bunun neticesinde Tablo 8 oluşturulmuştur.

Tablo 8. Milli Eğitim M¼d¼r¼n¼n Rollerinin Neye Benzetildiği

Kategori	Kodlar	f
Gereklilik olarak roller	Sistem, çark, zincirin halkaları, yönetici (3), liderlik (3), bisiklet pedalı çevirme, manto, kpr¼, antivir¼s programı, saatin k¼çük bir dişlisi, d¼zenleyici, tek y¼z¼k, İsviçre saatinin çarkları, bahçivanın malzemeleri, damar, bahçivan, memur, kukla ipleri, Makinenin başlatma tuşu, aslan, kraliçe arı (2), antrenör, hakim, okul yöneticisi (6)	34
Fayda sağlayıcı olarak roller	Apartman yöneticisi, çok amaçlı bez, tohum, ağacın dalları (2), bilgisayar, bukalemun, ağaç, tarla, robot, piyano, masa, şef (2), ¼ç ayaklı bir kazan, adab-ı muaşeret kuralları, çınar ağacı, ahtapot, nar, Orhun kitabeleri, kelebek etkisi, ilaç, rektör, orman, kalem, Peygamber	27
Zorunlu roller	Anne (5), baba (4), g¼neř işınları, gelişim evreleri (ocuk, yetişkin, dede), ebeveyn (3), aile içindeki sorumluluklar	15
Gerektiğinde ortaya çıkan roller	Cumhurbaşkanı sözc¼s¼, koltuk sevdahlıları, dizi oyuncusu, tiyatro oyuncusu, lider (2), eğitmen, film yönetmeni, bebek bakıcısı	9
	Toplam	85

Tablo 8’de de görüldüğü gibi milli eğitim müdürünün rolleri gereklilik, fayda, zorunlu, gerektiğinde ortaya çıkan roller olarak kategorilere ayrılmıştır. Aşağıda bu rollerin neye benzediği ve sebeplerine ilişkin katılımcı görüşleri verilmiştir.

Aslana benzetiyorum çünkü bir aslanın ormandaki diğer hayvanları yönlendirmesi gibi onların da öğretmenleri yönlendirdiğini düşünüyorum. (EA, K, 62).

Antrenöre benzetiyorum. Çünkü bütün ildeki okulların kurallarını, eğitim-öğretimin planlanmasını, herşeyi sistematik bir şekilde düzenlediği için (YE, E, 98).

Mantoğa benzetiyorum çünkü eğer bu rollere sıkıca sarılırlarsa rollerle birlikte eğitimi de ısıtabilirler ancak bu rolleri üstlerine geçirmezlerse hiçbir işe yaramaz (EA, E, 81).

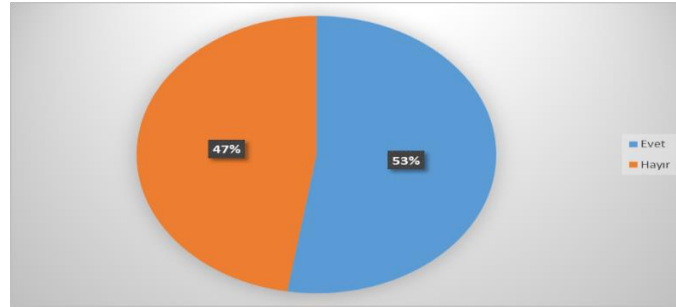
Peygamberin rollerine benzetiyorum çünkü peygamber dini yaymaya çalışıyor buna ortam hazırlıyor. Milli eğitim müdürleri de ilim yaymaya ve buna ortam hazırlıyor (EA, E, 83).

Annenin rollerine benzetiyorum çünkü anne evde çocuklarının eksikliği kalmaz, tam olsun isteyen, Çocuğunun başarılı olması için çabalayan kişiyse milli eğitim müdürü de bir yerde anne rolündedir (EA, K, 85).

Köprüye benzetiyorum çünkü iki taraf arasında ilişki kurar. Kendi alt kurumları ile üst kurum bakanlık arasında bağ kurar (EA, K, 56).

Gelecekte Milli Eğitim Müdürü Olmayı İsteme Durumu

Gelecekte milli eğitim müdürü olmak ister misiniz şeklinde bir soru sorulmuş, bunun neticesinde evet ve hayır kategorileri oluşturulmuştur. Aşağıda öğrencilerin cevapları neticesindeki kodlardan Şekil 8 oluşturulmuştur.

Şekil 8. Milli Eğitim Müdürü Olmayı İsteme ve İstememe Durumu

Şekil 8’e göre evet cevabının daha fazla olduğu görülmektedir. Milli eğitim müdürü olmak istemeyen hayır cevabı veren öğrencilere neden istemedikleri, evet cevabı veren İsteyen öğrencilere ise hangi çalışmalarını yapmak istedikleri sorulmuş; bunun sonucunda aşağıdaki Tablo 9 ve 10 oluşturulmuştur. Öncelikle hayır cevabı öğrencilerin cevaplarını içeren Tablo 9 verilmiştir.

Tablo 9. Gelecekte Milli Eğitim Müdürü Olmayı İstememe Nedenleri

Kategori	Kod	f		
Hayır cevabı verenlerin nedenleri	Kişisel nedenler	İyi bir öğretmen olmak/ Mesleğinden ayrılmak istememe	17	
		Kendisini yeterli hissetmeme	7	
		Hedef/idealin bu olmaması	3	
		Yönetici vasfının olmadığı düşüncesi	3	
		Okulların sorunları ile uğraşmanın onu mutlu etmeyeceği düşüncesi	3	
		Milli eğitim müdürünün görevlerinin tam olarak bilinmemesi	3	
		Kimse adamı olmak istememe	2	
		İyi bir eğitim sisteminde yetişmediği düşüncesi	1	
		Yazı işlerinin sevilmemesi	1	
		Çevresindekilerin sözünü dinlemek zorunda olması	1	
		Resmi ortamda olmak istememe	1	
		İşten kaynaklanan nedenler	Sorumluluk gerektirmesi	19
			Bağımsız/istediği gibi karar aldırılmazlar düşüncesi	3
Zor bir görev olduğu düşüncesi	3			
Düzen kurmak, otorite kurmanın zor olduğu düşüncesi	3			
İdari işlerin sıkıcı olması	1			
Sistemin düzelmeceği, boşa uğraşmak istememe düşüncesi	1			

Tablo 9'de görüldüğü gibi öğrencilerin neden milli eğitim müdürü olmak istemediklerine ilişkin görüşleri kişisel nedenler ve işten kaynaklanan nedenler olmak üzere iki temel kategoriye ayrılmıştır. Burada dikkati çeken en önemli iki husustan birincisi öğrencilerin iyi öğretmen olmak istemesi ve mesleklerinden ayrılmak istememeleri ile sorumluluk gerektiren işleri istememeleridir. Aşağıda katılımcıların verdiği cevaplar doğrudan alıntılarla verilmiştir.

Bu ve benzeri mevkilere fırsat bulunca hemen saldıran koltuk sevdalıları yerine bu işi hakkıyla yapabilecek insanlar getirilmelidir. Bu sebeple kendi yetenek ve becerilerim arasında bulunmadığım düşündüğüm liderlik, kriz yönetimi vs. gibi özelliklerden dolayı böyle bir mevkije gelmek istemezdim (EA, E, 50).

Hayır, milli eğitim müdürü olmak istemem. Yönetici, idareci vasfım olduğunu sanmıyorum (EA, K, 71).

Gelecekte milli eğitim müdürü olmak istemem açıkçası. Çünkü olmasını gerekli gördüğüm şeylerin yapılabilmesi için en önemli şey olan iletişim gücünün benim kuvvetli yönüm olduğunu düşünmüyorum (SA, K, 5).

Milli eğitim müdürü olmak istemezdim. Bu görevi yapmak meşakkatli bir görev. Tüm okulların işleyişini düzenlemek, otoriter olmak zor bir görev (SÖ, K, 36)

Hayır, olmak istemem çünkü okulda öğrencilerle vakit geçirmek daha güzel (SÖ, K, 29).

İstemem çünkü çok fazla sorumluluk gerektiren ve idari anlamda sıkıcı olabileceğini düşündüğüm bir meslek (EA, K, 69).

Hayır, istemem sadece öğretmenliğimin iyi ve saygın olmasını isterim (SA, K, 18).

Olmak istemem çünkü şimdilerde hep birileri birilerinin adamı. O yüzden öyle mertebeli yerlerden uzak durmak en iyisi (EA, E, 67).

Olmak istemem. Öğretmen olarak küçük kalplere dokunmak bana büyük mutluluk katar (SÖ, K, 48).

Hayır, çünkü istediklerimi yapmama izin vermezler (EA, E, 66).

İstemem iyi bir öğretmen olayım yeter (EA, K, 72).

İstemem çünkü öğretmenlik daha çok hayalini kurduğum ve kendime yakıştırdığım bir meslek. Milli eğitim müdürü olmak daha çok resmi işlerle ilgilenmek demek. Resmîyetin içinde olmak istemem (EA, K, 56).

Gelecekte milli eğitim müdürü olmak isteyen öğrencilere ise milli eğitim müdürü olduklarında neler yapacakları sorulmuş, verdikleri cevaplar neticesinde aşağıdaki Tablo 10 oluşturulmuştur.

Tablo 10. Gelecekte Milli Eğitim Müdürü Olmayı İsteme Nedenleri

Kategori	Kod	f
Evet se yapıla caklar	Eğitimsel projeler, çalışmalar	8
	Fırsat-ımkân eşitliği sağlamak	7
	Eğitim sistemini değiştirmek	3
	Aile eğitimleri	2
	Özel eğitim gereksinimi olan öğrencileri topluma kazandırma	1
	Şehit öğretmenlerin unutulmaması için faaliyetler	1
	Yeniliklere açık olmak	1
	Dünyadaki eğitim faaliyetlerini takip etme	1
	Öğretmen seçiminin incelikle yapılması	1
	Hayat boyu eğitim faaliyetlerini artırma	1
	Öğretmen eğitimleri	1
	Sorunları çözme	1
	Öğrencilerin ilgilerine göre yönlendirilmesi	1
	Çağdaş eğitimin benimsenmesi	1
	Eğitim seviyesini iyileştirme	1
Sınava yönelik eğitimi engellemeye çalışma	1	
Kişisel faaliyetler	Etik faaliyetler (adalet, eşitlik, liyakat, ayrımcılık yapmama gibi)	5
	Okulları araştırma, kontrol, denetleme	5
	Siyasetten uzak durmak/siyaset yapmamak	3
	Eğitimde kardeşlik anlayışı oluşturmak	2
	Daha iyi, yararlı olmak için çalışma	2
	Daha aktif olup, hizmetlerin okullara hızlı gitmesini sağlama	2
	Ulaşılabilir bir makam olma	1
	Bölgeyi tanımak	1
Okullarda vicdan anlayışı geliştirmek	1	

	Vatandaşlık bilinci oluşturmak, iyi insan yetiştirmek	1
	Daha çok çalışıp, kendini geliştirmek	1
	Örnek bir yönetici olmak	1
	İşi zorunlu değil, severek yapmak	1
	Eğitim ortamlarını daha iyi yapmak	6
Evet' se yapıla caklar	Eğitim ortamlarına ve materyallerine yönelik faaliyetler	2
	İmkânları artırma	1
	Sınıf mevcutlarını minimumda tutma	1
	Eğitime rahat erişim sağlama	1
	Güvenli ortam oluşturma	1
	Sosyal etkinlik alanları düzenleme	1
	Sosyal-kültürel faaliyetler	7
	Sosyal etkinlikler (sanatsal, sportif vb.)	1
	Çocukların hayal güçlerini geliştirmeye yönelik çalışmalar	1
	Yardım faaliyetleri	4
Öğrencilerin maddi ve manevi ihtiyaçlarının karşılanması/en aza indirilmesi	2	
Eğitim-öğretim, okulların ihtiyaçlarını karşılamak	2	

Tablo 10 incelendiğinde milli eğitim müdürü olmak isteyen öğrencilerin görüşlerine göre eğitim-öğretimsel faaliyetler, kişisel faaliyetler, eğitim ortamlarına ve materyallerine yönelik faaliyetler, sosyal-kültürel faaliyetler ve yardım faaliyetleri olarak kategorilere ayrılmıştır. Bunlardan en çok eğitimsel projeler yapmak, fırsat ve imkân eşitliği yaratmak, eğitim ortamlarını daha iyi yapmak, sosyal etkinlikler yapmak amacıyla milli eğitim müdürü olunmak istenmektedir. Aşağıda katılımcıların görüşleri doğrudan alıntılarla verilmiştir.

Olmak isterim olursam eğer sanata, güzel sanatlara ve yetenekli öğrencilere daha çok önem veririm (YE, E, 102).

İsterdim önceliğim aile eğitimi olurdu. Okullarda aile eğitimi ile ilgili çalışmalar yapardım (EA, K, 65).

İsterim mevki olarak yükselip aynı zamanda eğitim hayatının içinde olabilirim. Önceliklerim okulların ihtiyaçları, kütüphaneleri ve sosyal etkinlik alanları olur (EA, K, 76).

Evet, isterim okulları araştırırım. Eğitimi nasıl daha iyi ilerletip öğrencilere nasıl daha yararlı olabilirim sürekli bunun üzerinde düşünürüm. Bu yönde çalışmalar yaparım (SA, K, 3).

İsterdim. Önceliklerim öğrenci ve öğretmen ihtiyaçlarına yeterli özeni göstermeye gayret etmek olur. Çünkü eğitim için gerekli en önemli iki unsurun eğitimin tüm yetkililerini ilgilendiren bir meseledir (SÖ, K, 42).

İsterim tabii, siyasetten uzak olmaya çalışırdım. Siyasetle eğitimi karıştırmazdım (YE, E, 103).

Bir gün milli eğitim müdürü olursam ilkokulda yaşadığım tüm zorlukları göz önünde bulundurarak, öğrencilerin eğitim ortamına rahat ulaşabilmesini, kendini ifade edebileceği bir ortamın hazırlanmasını ve öğrenci ihtiyaçlarının karşılanmasını sağlardım (SÖ, E, 37).

Olmak isterim. Öncelikle yapacağım ilk iş bölgemi tanımak olur. Daha sonra bulunduğum bölgedeki insanlar için eğitim açısından fırsat eşitliği sağlamak için elimden geleni yaparım. Okullarla sürekli etkinlikler düzenler çocuklar için daha iyi ortamlar oluştururum (EA, K, 55).

Evet isterim. Okullarda daha çok vakit geçirmeye çalışırım. Durumu olmayan öğrencilere direkt ulaşıyorum. Her çocuğun eğitim alma hakkı vardır. Maddi ve manevi sıkıntıları en aza indirmeye çalışırım (SÖ, E, 33).

Gelecekte olmak istiyorum ama tam olarak kendimi o makama ve sorumluluğa hazır hissetmiyorum. Daha çok çalışıp kendimi geliştirip, gözlemler yaparak yaşadığım yere yaptıklarımınla, duruşumla parmakla gösterilecek biri olmak isterim. Önceliğim öğrenciler olacağı için, öğrencilerin gelişmesi için, her türlü faaliyeti makamın el verdiğiince yapmak isterim. Bunu üst makamlarla konuşup yine de halletmeye çalışırım. Öğrencileri sanat, tiyatro, sinema alanlarında gelişmeleri için sosyal etkinliklere teşvik ederim (SÖ, K, 41).

Okullarda kurallara uyulup uyulmadığını kontrol ederim. Haksızlık yapıp yapılmadığını denetlerim. Güvenli ortam oluşturulması için desteklerim (SA, K, 24).

İsterim. Eğitimde fırsat eşitliği ve kökten yeni bir eğitim sistemini bu işin uzmanlarıyla tasarlamak isterim (EA, K, 57).

Hep yeniliklere açık olup, dünya geneline takip ederdim. Çağa uygun eğitim şartları sağlamaya çalışırdım. Sınıf mevcut sayısını minimum tutardım. Okul bahçelerini, sınıfları çocukların sevebileceği şekilde tasarlardım. (EA, K, 49).

İsterim. Abartılı hayaller yerine bulunduğum bölgedeki fiziki eksik ve koşulları bölgenin, halkın imkânlarıyla çözmeye çalışmak isterdim (EA, E, 73).

Sonuç, Tartışma ve Öneriler

Araştırma milli eğitim müdürlerinin kim olduğunu, görevlerini ve rollerini, nasıl olmaları gerektiğini eğitim fakültesi son sınıf öğrencilerinin gözünden ortaya koymak amacıyla yapılmıştır. Araştırmada son sınıf öğrencilerinin seçilme nedeni dört yıl boyunca öğretmen olmak için yetiştirilmiş, eğitim sistemi hakkında genel bilgiye sahip olan, okullara staja giderek sistemi görme şansı elde eden ve kısa bir süre sonra öğretmen olarak eğitim sistemine girecek olmalarındandır. Araştırma kapsamında milli müdürleri yöneticilik görevi üstlenen, öğretmen ve öğrencilerle ilgili işleri yürüten, eğitim kurumlarına yönelik çalışmalar yapan, izleme ve değerlendirme yapan kişi kategorilerinde değerlendirilmiştir. Öğrencilerin büyük çoğunluğu milli eğitim müdürünü görmüş olduğunu ifade etmiştir. Milli eğitim müdürünün en çok görüldüğü yerler müdürlerin okul ziyaretleri, bayram, tören, kutlama gibi etkinliklerde, sosyal medya, video gibi sosyal içerikli platformlardır. Gördükleri milli eğitim müdürünün nasıl olduğu sorulduğunda diksiyonu iyi, takım elbiseli, resmi, soğuk görünümlü olduğuna ilişkin cevaplar verilmiştir.

Öğrencilere milli eğitim müdürlerinin hangi özelliklere sahip olması gerektiği sorulduğunda ise öğrencilerin verdikleri cevaplar doğrultusunda dört temel kategori oluşturulmuştur. Eğitimsel, kişilik, iletişimsel ve etik özellikleridir. Bu kategorilerden en fazla olması istenen milli eğitim müdürlerinin lisansüstü düzeyde eğitilmiş olması gerektiğidir. Kişilik bakımından örnek olmaları gerektiği, yeniliğe, değişime açık olmaları gerektiği de ayrıca vurgulanmıştır. Bunların dışında milli eğitim müdürlerinin siyasetten uzak durmaları, siyaset yapmamaları, adaletli olmaları da ifade edilmiştir. İletişime ilişkin becerileri ise düzgün diksiyon, etkili konuşma, Türkçe'yi güzel konuşma en çok tekrarlanan ifadelerdendir. Öğrencilerin yarıdan fazlası milli eğitim müdürü olmak istemekte, diğer kısım ise öğretmenlik mesleğini sevmelerinden, iş yükünün fazla olmasından, işin fazla sorumluluk içermesinden, kendilerinde yöneticilik vb. gibi vasıflar olmamasından dolayı milli eğitim müdürü olmak istememektedirler. Milli eğitim müdürlerinin hangi rollerinin olduğu sorulduğunda ise yönetici, anne-baba, öğretmen, denetleyici gibi rolleri olduğu ifade edilmiştir. Milli eğitim müdürlerinin neye benzediği sorulduğunda ise güç, fayda, olumsuzluk, üretim kategorilerinde görüşler bildirilmiştir. Bunlardan ise en çok güç kategorisindeki kodların yoğun olarak ifade edildiği görülmektedir. Rollerinin neye benzediği sorulduğunda ise gereklilik, fayda, zorunluluk, gerektiğinde ortaya çıkan roller olarak kategorilendirilmiştir. Bunlardan ise en çok tekrar edilen gereklilik olduğudur.

Milli eğitim müdürlerinin rolleri, görevleri vb. ile ilgili yurt dışında yapılan araştırmalar (Björk, 2001; Björk, Kowalski ve Browne-Ferrigno, 2014; Kowalski, 2001; Kowalski vd. 2011 vb. gibi) incelendiğinde özellikle Amerika'da yoğun bir şekilde çalışmalar yapıldığı görülmektedir. Bunun sebebi Amerika'da az okullu küçük eğitim bölgeleri olması, milli eğitim müdürlüklerinin sayısının fazla olması, sayıca daha fazla milli eğitim müdürü olması, milli eğitim müdürlerinin dil, din, cinsiyet, etnik köken, ırk gibi farklı özelliklerden oluşmasından dolayı daha derin ve kapsamlı araştırmalara yol açmış olduğu söylenebilir. Amerika'da milli eğitim müdürlüklerinin bölgesel olarak ayrılarak görevlerini yerine getirdikleri, küçük eğitim bölgelerinde görev yaptıkları, bu sebeple de sorumluluk alanlarının daha az olduğu, sürekli iyileşmeye odaklandıkları görülmektedir. Türkiye'de ise milli eğitim müdürlükleri bölgesel olmayıp il ve ilçe düzeyinde görev yapmaktadır. Sorumlu oldukları alanın daha geniş olması sebebiyle daha fazla iş yükü ile karşılaştıkları, sorunlara daha geç müdahale edildiği, okullara yeterince gidemedikleri için personeli ve öğrencileri yeterince tanıyamadıkları söylenebilir. Şöyle örnek vermek gerekirse Amerika'da Ohio Eyaletinde Kettering ilçesi eğitim bölgesinde 1 anaokulu, 8 ilkokul, 2 ortaokul ve 1 lise varken (Kettering City School District, Ohio, 2020); Türkiye'de Amasya ilinde il milli eğitim müdürlüğüne bağlı 12 okul öncesi, 112 ilkokul, 95 ortaokul, 58 lise olduğu (Amasya İl Milli Eğitim Müdürlüğü, 2020); Aydın İncirliova'da ilçe milli eğitim müdürlüğüne bağlı 3 anaokulu, 15 ilkokul, 10 ortaokul ve 5 lise bulunmaktadır (İncirliova İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü, 2020). İl ve ilçe milli eğitim müdürlerinin sorumluluk alanlarının fazla olması yönetsel pek çok handikapı da beraberinde getirmektedir. Bunlar arasında kontrol, denetleme, bilgi akışı, öğretmenleri tanıma, öğrenci, veli, öğretmen ve yöneticilerle geçirilen zamanın kısıtlı olması, sorun çözme, mali kaynakların aktarımında sıkıntılar vb. şeklinde sayılabilir ve bunlar araştırma konusu olabilir.

Yurt dışında milli eğitim müdürleri ile ilgili çalışılan konular arasında özellikle zenci milli eğitim müdürleri, milli eğitim müdürlerinin rol ve sorumlulukları, sosyo-ekonomik düzeyi düşük bölgelerde

görevli milli eğitim müdürleri, milli eğitim müdürlerinin öğretimsel liderlik rolleri, iletişim uzmanı olarak milli eğitim müdürleri, kadın milli eğitim müdürleri gibi çeşitli konularda nitel, nicel, alan taraması türlerinde sayısız araştırma bulunmaktadır (Björk, 2001; Björk, Kowalski ve Browne-Ferrigno, 2014; Kowalski, 2001; Kowalski vd. 2011 vb. gibi). Türkiye’de yapılan araştırmalar incelendiğinde milli eğitim müdürlerini içeren sınırlı sayıda araştırma olduğu tespit edilmiştir. Sümer (2007) milli eğitim müdürlerinin tükenmişlik düzeyini tespit etmeye dönük çalışmalar yapmıştır. Arslan ve Atasayar (2008) ise milli eğitim müdürlerinin yerleşme konusundaki görüşlerini tespit etmeye yönelik bir araştırma yapmışlardır. Yahşi (2018) tarafından il milli eğitim müdürlerinin kariyer evresindeki ilk beş yılda yaşadıkları sorunlar araştırılmıştır. Çalışkan (2017) ise milli eğitim müdürlerinin toplantı yönetim becerilerini okul yöneticilerine sorarak tespit etmiştir. Dak (2019) ise milli eğitim müdürlerinin algılarına göre kadın yöneticilerin liderlik davranışları ve öğretmenlerin stres düzeylerini araştırmıştır. Araştırmacı tarafından yapılan bu çalışmada yer alan konuda ise henüz herhangi bir araştırmaya rastlanılmamıştır. Yapılan bu araştırma ile taşra teşkilatının yöneticileri olan milli eğitim müdürlerinin rollerinin ve görevlerinin çerçevesinin çizilmesi ile ilgili ilk çalışma olacağından önem arz etmektedir. Taşra eğitim sisteminin takım liderleri olan milli eğitim müdürlerine de yaptıkları çalışmalarda rollerinin açık bir şekilde gösterilmesi bakımından önem arz etmektedir. Kısacası öğretmen adaylarının görüşlerinin alındığı, milli eğitim müdürlerinin rol ve sorumluluklarının doğrudan yer aldığı ne nicel ne nitel ne de karma yöntemle yapılan bir çalışma henüz bulunamamıştır. Bu sebeple gelecekte araştırma yapacak bireyler milli eğitim müdürlerinin rol türlerini, geliştirecekleri ölçeklerle test ederek, Türkiye’de görev yapan milli eğitim müdürlerinin hangi rolleri üstlendiklerini araştırabilirler. Milli eğitim müdürlerinin liderlik türlerinin tespit edilebileceği bir araştırma nitel, nicel veya karma yöntemle yapılarak ortaya çıkarılabilir. Benzer araştırma yurt dışındaki son sınıf öğretmen adayları ile yapılarak sonuçlar karşılaştırılabilir. Bazı sorular değiştirilerek milli eğitim müdürlerinin nasıl olduğu ve nasıl olması gerektiği öğretmen ve yöneticilere sorularak benzer araştırmalar yapılabilir.

Araştırmanın sonucuna göre milli eğitim müdürlerini yüz yüze görmeyen öğrencilerin olduğu tespit edilmiştir. Eğitim fakülteleri milli eğitim müdürlükleri ile anlaşılıp, özel günler planlayarak milli eğitim müdürlerini eğitim fakültesi öğrencileri ile buluşturabilirler. Araştırmada milli eğitim müdürlerinin yüksek lisans ve doktora öğrenimli olması gerektiği öğrenciler tarafından özellikle ifade edilmiştir. Bilginin, yeniliğin ve değişimin bu kadar önemli olduğu çağımızda halen lisansüstü öğrenim düzeyinde olmayan il ve ilçe milli eğitim müdürlerinin olması düşündürücüdür. Milli Eğitim Bakanlığının, milli eğitim müdürü atamalarında lisansüstü öğrenim görmüş olmak şartını gerekli yasal metinlere yerleştirmesi bu araştırma sonucuna göre önerilebilir. Milli eğitim müdürlerinin iletişim ve etik özelliklerinin artırılmasına yönelik üniversitelerle işbirliği içerisinde uzaktan veya yüz yüze iletişim ve etik eğitimleri verilmesi önerilebilir. Ayrıca etik özelliklerden ortaya çıkan diğer bir sonuç ise milli eğitim müdürlerinin siyasetten uzak durmaları, siyaset yapmamalarıdır. Eğitim işiyle ilgilenen yöneticilerin her görüşe eşit mesafede olması işlerini daha başarılı yapmalarında ve çevrelerindeki bireylerde güven oluşturmalarında önemli olduğu söylenebilir. İletişimle ilgili özellikleriyle ilgili ise düzgün diksiyon, etkili konuşma, Türkçe’yi güzel konuşma özellikle vurgulanmıştır. O halde milli eğitim müdürlerinin bu becerilerini geliştirmesi yerinde olacaktır. Milli Eğitim Bakanlığı milli eğitim müdürü seçerken ve atarken bu hususa özellikle dikkat etmesinin yerinde bir uygulama olacağı söylenebilir. Öğrencilerin yarıdan fazlasının milli eğitim müdürü olmayı istemeleri ile ilgili görüşlerinin ve hayallerinin olması sevindiricidir. Çünkü başarı önce hayal kurmakla, ardından bu hayalleri gerçekleştirmek için çalışmakla yerine getirilebilir. Öğrencilerin idealist olmaları Türk eğitim sistemi açısından sevindirici bir unsur olarak ifade edilebilir. Milli eğitim müdürü olmayı istemeyen öğrencilerin görüşleri de anlamlıdır. Çünkü öğrencilerin iyi öğretmen olmayı istemeleri ve bazı becerilerin kendinde olmadığını bilerek öz değerlendirme yapmaları, geleceğin öğretmenlerinin gerçekçi ve dürüst bir yaklaşım içinde olmalarının gelişim için önemli bir unsur olduğu söylenebilir.

Etik Kurul İzni ve Etik Beyanı

Araştırma, Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Eğitim Fakültesinin 07.05.2020 tarih ve 2020/06 sayılı Eğitim Araştırmaları Etik Kurulu toplantısında etik açıdan uygun görülmüştür. “*Milli Eğitim Bakanlığı Taşra Teşkilatı Yöneticileri: Milli Eğitim Müdürleri Üzerine Nitel Bir Çalışma*” başlıklı çalışmanın yazım sürecinde bilimsel, etik ve alıntı kurallarına uyulmuş; toplanan veriler üzerinde herhangi bir tahrifat yapılmamış ve bu çalışma herhangi başka bir akademik yaygın ortamına değerlendirme için gönderilmemiştir.

Kaynaklar

- Amasya İl Milli Eğitim Müdürlüğü. (2020). <https://amasya.meb.gov.tr/>. Erişim Tarihi: 01.07.2020.
- Amerika Ohio Kettering Şehri Okul Eğitim Bölgesi- Kettering City School District. (2020). <https://www.ketteringschools.org/>. Erişim Tarihi: 01.07.2020.
- Arslan, M. M. ve Atasayar, H. H. (2008). Milli Eğitim Bakanlığı taşra örgütü yöneticilerinin yerelleşme konusundaki görüşleri. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 41(2), 59-79.
- Axley, S. R. (1996). *Communication at work: Management and the communication-intensive organization*. Westport: Quorum.
- Aydın İncirliova Milli Eğitim Müdürlüğü. (2020). <http://incirliova.meb.gov.tr/>. Erişim Tarihi: 01.07.2020.
- Başaran, E. (1988). *Eğitim yönetimi*. Ankara: Umut.
- Başaran, E. (1991). *Örgütsel davranış*. Ankara: Gül.
- Björk, L. G. & Gurley, D. K. (2005). Superintendent as educational statesman and political strategist. L. G. Björk & T. Kowalski (Edts.), *The contemporary superintendent: Preparation, practice, and development* (pp.163-185). Thousand Oaks: Corwin.
- Björk, L. G., Kowalski, T. J., & Browne-Ferrigno, T. (2014). The school district superintendent in the United States of America. A. E. Nir (Edt.). *The educational superintendent: Between trust and regulation. An international perspective* (pp.17-38). Hauppauge: Nova.
- Björk, L. G. (2001). The role of the central office in decentralization. T. J. Kowalski & G. Perreault (Edts.). *21st century challenges for school administrators* (pp. 286-309). Lanham: Scarecrow Press.
- Björk, L., & Lindle, J. C. (2001). Superintendents and interest groups. *Educational Policy*, 15(1), 76-91.
- Browne-Ferrigno, T., & Glass, T. E. (2005). Superintendent as organizational manager. L. G. Björk and T. J. Kowalski (Edts.). *The contemporary superintendent: Preparation, practice, and development* (pp. 137-161). Thousand Oaks: Corwin.
- Cafaoğlu, Z. (1996). *Eğitimde toplam kalite yönetimi*. İstanbul: Avni Akyol Ümit Kültür Vakfı Yayınları.
- Callahan, R. E. (1962). *Education and the cult of efficiency: A study of the social forces that have shaped the administration of public schools*. Chicago: University of Chicago Press.
- Callahan, R. E. (1966). *The superintendent of schools: A historical analysis* (Unpublished manuscript). Graduate Institute of Education, Washington University, St. Louis.
- Cappella, J. N. (1987). Interpersonal communication: Definitions and fundamental questions. C. R. Berger & S. H. Chaffee (Edts.). *Handbook of communication science* (pp. 184-238). Newbury Park: Sage.
- Conrad, C. (1994). *Strategic organizational communication: Toward the twenty-first century*. Fort Worth: Harcourt Brace College.
- Creswell, J. W. (2016). *Qualitative inquiry and research design choosing among five approaches*. (Çev: M. Butun & S. B. Demir). Ankara: Siyasal.
- Cronin, J. M. (1973). *The control of urban schools: Perspective on the power of educational reformers*. New York: Free Press.
- Cuban, L. (1976). *The urban school superintendent: A century and a half of change*. Bloomington: Phi Delta Kappa Educational Foundation.
- Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi (Cumhurbaşkanlığı 1 nolu Kararnamesi). (2018). <https://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/19.5.1.pdf>. Tarih ve sayı: 10.7.2018 – 30474.
- Çalışkan, A. (2017). *Okul yöneticilerinin algılarına göre ilçe milli eğitim müdürlerinin toplantı yönetimi becerileri* (Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi, İstanbul.
- Dak, G. (2019). *Milli Eğitim Bakanlığ taşra örgütündeki üst düzey yöneticilerin algılarına göre kadın yöneticilerin liderlik davranışları ve öğretmenlerin örgütsel stres düzeyleri* (Yüksek Lisans Tezi). Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Çanakkale.
- Devlet Memurları Kanunu. (1965). Tarih ve Sayı: 14.07.1965 ve 657. <https://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.657.pdf>. Erişim Tarihi: 08.02.2020.
- Edmonson, A. C. (2012). *Teaming: How organizations learn, innovate, and compete in the knowledge economy*. San Francisco: Jossey-Bass.
- Ersoy, A. F. (2019). Fenomenoloji. A. Saban ve A. Ersoy (Edts.). *Eğitimde nitel araştırma desenleri*. Ankara: Anı.
- Fusarelli, B. C., & Fusarelli, L. D. (2005). Reconceptualizing the superintendency: Superintendents as social scientists and social activists. L. G. Björk & T. J. Kowalski (Edts.). *The contemporary superintendent: Preparation, practice, and development* (pp. 187-206). Thousand Oaks: Corwin.
- Glass, G. V. (2008). *Fertilizers, pills, and magnetic strips: The fate of public education in America*. Charlotte: Information Age Publishing.
- Glass, T. E., Björk, L. G., & Brunner, C. C. (2000). *The study of the American superintendency 2000: A look at the superintendent in the new millennium*. Arlington: American Association of School Administrators.
- Goldring, E., & Greenfield, W. (2002). Understanding the evolving concept of leadership in education: Roles, expectations, and dilemmas. J. Murphy (Edt.). *The educational leadership challenge: Redefining leadership for the 21st Century* (pp. 1-19). Chicago: University of Chicago Press
- Grunig, J. E. (1989). Symmetrical presuppositions as a framework for public relations theory. C. H. Botan (Edt.). *Public relations theory* (pp. 17-44). Hillsdale: Erlbaum.

- Grunig, J. E., & Huang, Y. H. (2000). Antecedents of relationships and outcomes. J. Ledingham & S. Bruning (Edts.). *Public relations as relationship management* (pp. 23–54). Mahwah: Erlbaum.
- Heckman, P. E. (1993). School restructuring in practice: Reckoning with the culture of school. *International Journal of Educational Reform*, 2(3), 263-272.
- Hirokawa, R. Y. (1990). The role of communication in group decisionmaking efficacy: A task contingency perspective. *International Journal of Theory, Investigation, and Application*, 21(2), 190-204.
- Kaya, Y. K. (1999). *Eğitim yönetimi, kuram ve Türkiye'deki uygulamaları*. Ankara: Bilim .
- Katzenback, J. R., & Smith, D. K. (2004). *The discipline of teams*. Boston: Harvard Business School.
- Kıral, B. (2015). *Lise yöneticilerinin öğretmenleri güçlendirmesi ve öğretmenlerin kayıtsızlık (sinişim) davranışı ile ilişkisi* (Doktora tezi). Ankara Üniversitesi, Ankara.
- Kıral, E. (2019). Milli Eğitim Bakanlığı örgütlenmesi. U. Akın (Edt). *Türk eğitim sistemi ve okul yönetimi*. Ankara: PegemAkademi.
- Kirst, M. W., & Wirt, F. M. (2009). *The political dynamics of American education*. Berkeley: McCutchan.
- Kowalski, T. J. (1999). *The school superintendent: Theory, practice, and cases*. Upper Saddle River: Merrill, Prentice Hall.
- Kowalski, T. J. (2000). Cultural change paradigms and administrator communication. *Contemporary Education*, 71(2), 5-10.
- Kowalski, T. J. (2001). The future of local school governance: Implications for board members and superintendents. C. C. Brunner & L. G. Björk (Edts.). *The new superintendency* (pp. 183-201). Oxford: JAI Press.
- Kowalski, T. J. (2003). *Contemporary school district administration: An introduction*. Boston: Allyn & Bacon.
- Kowalski, T. J. (2005). Evolution of the school superintendent as communicator. *Communication Education*, 54(2), 101-117.
- Kowalski, T. J., & Björk, L. G. (2005). Role expectations of district superintendents: Implications for deregulating preparation and licensing. *Journal of Thought*, 40(2), 73-96.
- Kowalski, T. J., & Glass, T. E. (2002). Preparing superintendents in the 21st century. B. S. Cooper & L. D. Fusarelli (Edts.). *The promises and perils facing today's school superintendent* (pp. 41-60). Lanham: Scarecrow Education.
- Kowalski, T. J., McCord, R. S., Petersen, G. J., Young, I. P., & Ellerson, N. M. (2011). *The American school superintendent: 2010 decennial study*. Lanham: Rowan & Littlefield Education.
- Kowalski, T. J., Peterson, G. J., & Fusarelli, L. D. (2007). *Effective communication for school administrators: A necessity in an information age*. Lanham: Rowan & Littlefield.
- Lambkin, M. L. (2006). Challenges and changes faced by rural superintendents. *The Rural Educator*, 28(2), 17-24.
- Lencioni, P. (2002). *The five dysfunctions of a team: A leadership fable*. San Francisco: Jossey-Bass
- Levin, H. M. (1999). The public-private nexus in education. *The American Behavioral Scientist*, 43(1), 124-137.
- Littlejohn, S. W. (1992). *Theories of human communication*. Belmont: Wadsworth.
- Maarif Teşkilatına Dair Kanun. (1926). Tarih ve Sayı: 22.03.1926 ve 789. https://www.tbmm.gov.tr/tutanaklar/kanunlar_kararlar/kanuntbmmc004/kanuntbmmc004/kanuntbmmc00400789.pdf. Erişim Tarihi: 08.02.2020.
- Miles, M. B. & Huberman, A. M. (1994). *Qualitative data analysis*. Thousand Oaks: Sage.
- Millar, F. E., & Rogers, L. E. (1976). A relational approach to interpersonal communication. G. Miller (Edt.), *Explorations in Interpersonal Communication* (pp. 87–103). Newbury Park: Sage.
- Milli Eğitim Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname. (2011). Tarih ve Sayı: 14.09.2011 ve 652. <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2011/09/20110914-1.htm>. Erişim Tarihi: 08.02.2020.
- Milli Eğitim Bakanlığı Personelinin Görevde Yükselme, Unvan Değişikliği ve Yer Değiştirme Suretiyle Atanması Hakkında Yönetmelik. (2013). Tarih ve Sayı: 12.10.2013 ve 28793. <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2013/10/20131012-46.htm>. Erişim Tarihi: 08.02.2020.
- Milli Eğitim Bakanlığı Yönetici Atama, Değerlendirme, Görevde Yükselme ve Yer Değiştirme Yönetmeliği. (1999). Tarih ve Sayı: 26.2.1999 ve 99/12654. <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=18945&MevzuatTur=7&MevzuatTertip=5>. Erişim Tarihi: 08.02.2020.
- Milli Eğitim Bakanlığı Yönetici Atama ve Görevde Yükselme Yönetmeliği. (2003). Tarih ve Sayı: 11.6.2003 ve 25135. <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2003/06/20030611.htm#9>. Erişim Tarihi: 08.02.2020.
- Milli Eğitim Bakanlığı Personelinin Görevde Yükselme, Unvan Değişikliği ve Yer Değiştirme Suretiyle Atanması Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik. (2016). Tarih ve Sayı: 13.01.2016 ve 29592. <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2016/01/20160113-3.htm>. Erişim Tarihi: 08.02.2020.
- Milli Eğitim Bakanlığı Personelinin Görevde Yükselme, Unvan Değişikliği ve Yer Değiştirme Suretiyle Atanması Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik. (2018). Tarih ve Sayı: 13.01.2018 ve 30300. <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2018/01/20180113-17.htm>. Erişim Tarihi: 08.02.2020.
- Milli Eğitim Bakanlığı Personelinin Görevde Yükselme, Unvan Değişikliği ve Yer Değiştirme Suretiyle Atanması Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik. (2020). Tarih ve Sayı: 19.07.2020 ve 31190. <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2020/07/20200719-6.htm>. Erişim tarihi: 02.11.2020.

- Milli Eğitim Bakanlığı Personelinin Govemde Yükselme, Unvan Değişikliği ve Yer Değiştirme Suretiyle Atanması Hakkında Yönetmelikte Değişlik Yapılmasına Dair Yönetmelik. (2020). Tarih ve Sayı: 18.07.2020 ve 31189. <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2020/07/20200718-2.htm>. Erişim tarihi: 02.11.2020.
- Owens, E. R., & Valesky, R. E. (2015). *Organizational behavior in education: Leadership and school reform*. Boston: Pearson.
- Patton, B. R., & Downs, T. M. (2003). *Decision-making group interaction*. Boston: Allyn & Bacon.
- Reitz, H. J. (1987). *Behavior in organizations*. Homewood: Irwin
- Starratt, R. K. (1991). Building an ethical school: A theory for practice in educational leadership. *Educational Administration Quarterly*, 27(2), 185-202.
- Schlechty, P. C. (1997). *Inventing better schools: An action plan for educational reform*. San Francisco: Jossey-Bass.
- Sergiovanni, T. J. (2006). *The principalship: A reflective practice perspective*. Boston: Allyn and Bacon
- Smer, S. (2007). *Milli Eğitim Bakanlığı taşra teşkilatı yöneticilerinin tkenmişlik düzeyi* (Yüksek Lisans Tezi). Yıldız Teknik Üniversitesi, İstanbul.
- Thayer, L. O. (1961). *Administrative communication*. Homewood: Irwin.
- Ubben, G., Hughes, L. & Norris, C. (2004). *The principal: Creative leadership for effective schools*. Boston: Allyn & Bacon.
- Wirt, F., & Kirst, M. (2001). *The political dynamics of American education*. Berkeley: McCutchan.
- Van Til, W. (1971). Prologue: Is progressive education obsolete? W. Van Til (Edt.). *Curriculum: Quest for relevance* (pp. 9-17). Boston: Houghton-Mifflin.
- Yahşi, . (2018). *İlçe milli eğitim müdürlerinin kariyer giriş evresinde yaşadıkları sorunlar vezm yolları* (Doktora Tezi). Marmara niversitesi ve İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi Ortak Doktora Programı, İstanbul.

EXTENDED ABSTRACT

Provincial and district superintendents work as representatives of the Ministry of National Education. They are tasked with supervising the functioning of educational institutions in the provinces and districts, checking the compliance of their activities with the policies established by the ministry, and making these organizations necessary directions for them to work towards the goals of the ministry (Kaya, 1999). According to this article, the Ministry is authorized to establish a provincial organization; a national education superintendent will be established in each province and district. It is stated that the district national education superintendents will be responsible to the provincial superintendents of national education while performing their duties and services. The research was carried out in order to determine the teacher candidates' national education superintendents, what their duties and roles are and how they should be. In line with this main purpose, answers to the following sub-problems were sought.

Pre-service teachers;

1. What are the views of the superintendents of national education about who they are, their duties and what they look like?
2. What are the views of the national education superintendents about their characteristics?
3. What are the views of the superintendents of the national education regarding their characteristics?
4. What are the views of the superintendents of the national education regarding their roles and what their roles look like?
5. What are their views on whether they want to become the superintendents of national education in the future?

The research is conducted qualitative research; It was carried out in the phenomenology pattern (Creswell, 2016). The study group of the research consists of 106 volunteer 4th year students studying at the education faculty of a state university in second term of 2019-2020 academic year. The students participating in the study were selected from the purposeful sampling methods using the criterion sampling method. The criteria in this research are that the students are prospective teacher candidates studying in the 4th grade selected from different branches. Before starting the research, "official written permission and ethics committee permission" was obtained from the education faculty of the relevant university and the research was started.

In the research, the individuals whose national superintendents assumed managerial duties, carrying out works related to teachers and students, working towards educational institutions, monitoring and evaluating were evaluated in categories. When asked about the characteristics of the national education superintendents, four basic categories were created in line with the answers given by the students. These are educational, personality, communicative and ethical characteristics. The most desired of these categories is that the national education superintendents should be trained at postgraduate level (master and PhD). It was also emphasized that they should be exemplary in terms of personality, open to innovation and change.

It was also stated that the superintendents of national education do not do politics and that they are in justice. Communication skills are one of the most repeated expressions of speaking properly and effectively. When asked which roles of national education superintendents are, it is stated that they have roles such as manager, parent, teacher, supervisor. In the future role of superintendents of national education will research the types of individuals, to test the scale to be developed, may investigate what roles they assumed the acting superintendent of national education in Turkey. A research in which the types of leadership of the national education superintendents can be determined can be revealed through a qualitative, quantitative or mixed method. Similar research can be done with final year prospective teachers in different countries 4th grade students and the results can be compared. Similar research can be done by asking teachers and administrators how national education principals are. According to the results of the research, it was determined that there are students who do not see the national education superintendents face to face. Education faculties can get together with the education faculty students with special days with superintendents. In the research, it was specifically stated by the students that the national education principals should have master and PhD education.